

Šiame numery

Tarp miniatiūrų ir atradimų.
 Religija personažų gyvenime.
 Naujas bandymas
 lietuviškose mokyklose.
 Latvių poezija ir menas
 išeivijoje.
 B. Augino eilėraščiai.
 Antano Baranausko
 santykiai su aušrininkais.
 Trys parodos Chicagoje.
 Pr. Visvydo "Antikomentarai".

Kertinė paraštė

Tarp miniatiūrų ir atradimų

Periodikoj skaitėme gal net labai neatidžiai poeziją, kuri vėliau buvo atrinkta ir patalpinta tiesiog išeivijos šio žanro antologijoje. Šitaip ji buvo pastebėta ir pagerbta. Žurnaluose ir laikraščiuose pasitaiko retkarčiais poezijos, apybraižų, publicistikos, stilingesnių novelių, kurios gal galėtų būti taipgi medžiaga mūsų apdairesniams kritikiams, neieškantiems vien didelių literatūrinių "liūtų" — knygų. Ir miniatiūroje, reikia manyti, jie galėtų rasti graciją, blykstelėjimą ir skonį.

Visa blogybė, kad susidomėjimas net ir tais didesniais pasireiškimais, kiek sumažėjo, o ir patys pasireiškimai lyg suretėjo. Tokiu būdu gal ir kritikui interesas dingio. Bet gal to neturėtų būti, nes kritika yra gana plati šaka, ir jai galimybių neturėtų niekuomet pritrūkti. O kritikas gi skaito knygas, laikraščius ir žurnalus. Jei pastarųjų pas mus dar nemaža. Apžvelgęs kokią nors knygą, kritikas gal jaučiasi savo pareigą jau atlikęs. O jei apie kurią knygą trumpa recenzija jau yra kur nors parašyta, kritikas gal galvoja, jog jam nė neverta darbo čia lyg ir dubliuoti. Bet jo tokia nuomonė, kitoks priėjimo kampas, palyginus su kita panašia kūryba, ne tik autoriams, bet ir skaitytojams galėtų būti kaip tik labai įdomūs.

Aišku, kritika ne visuomet yra lengvai suprantama. Ji yra, taip sakant, gana speciali kalba. Kritikai dažnai būna taip savin įsitraukę, lyg jie kalbėtų patys su savim arba lyg adresuotų savo kalbą kitiems kritikiams. Ir gal todėl dažnai ta kalba yra nepagaunama paties

skaitytojo. Bet kiekvienas jų raštas literatūros bičiuliams yra labai mielas, nes yra akstinas kiek pagalvoti ir net ginčytis savo mintyse su kritiku. Tokiu būdu skaitytojas jaučiasi lyg pats būtų įžengęs į kritikų eiles. O toks skaitytojo išprusimas jau yra geras dalykas, nors jis ir nėra galutiniu kritikos tikslu. Be kita ko, kritika skaitytoją įtikina, kad literatūra yra, jei taip galima sakyti, daugiagrozė. Savyje ji talpina įvairias interpretacijas, ir jokia analizė negali pakenkti pačiam kūrinui, jeigu tik kritikoj nekyšo bloga valia.

Pagaliau gal kai kuriom mūsų knygom neužtenka vien trumpų recenzijų? Gal reiktų ir kitokių, kiek ilgesnių, gal net ir trumpų naujų įžvalgų ir analizių, nesurištų su leidinio išleidimo data. Net ir ryškesnė miniatiūra — eilėraštis, poema, novelė, apybraiža, nors ir pasirodžiusi tik periodikoj, bet vis tiek, būdama žmogaus kūrybinio polėkio išdava, turi galimybių būti priskiriama, jei jau ne prie pagrindinio kamieno (knygos), tai bent prie šakos. Ar tokia miniatiūra mūsų įžvalgesni kritikai nesidomėtų? Ar jie nenorėtų apie ją kalbėti, ar nenorėtų taipgi grįžti prie jau recenzuotų knygų ir kitu kampu į jas vėl pažiūrėti? Reiktų gal ir į mūsų literatūros senuosius klasikus pakartotinai ir naujai žvilgtelėti pro šių dienų literatūrinės raidos langą. Visa tai galima būtų čia detaliau išdėstyti, net pavyzdžiais iliustruoti. Bet gal bus geriau, jeigu pats kritikas užsi-degs savo naujų atradimų dvasia ir noru jais pasidalinti su skaitytoja.

P. Mln.

Neaprepiami tezių šaltiniai kūrybinėj iniciatyvoj

Religija personažų gyvenime

JURGIS GLIAUDA

Temos gyvybė

Religijos santykio su žmogaus pasaulėžiūra ar pasaulėvaizdžiu aptarimas yra dauginytė, atsakinga, rizikinga tema. Kada ši tema patenka į scholastinių svarstymų lauką, tada išgaunami erudiciniai — teoriniai nuspėjimai, teologinių svarstymų kompleksai, siekiant iki praktiško moralizavimo imtinai.

Religijos santykis su žmogumi — tema plati, neaprepiama ir sena, kaip žmonija. Amžių kaitoj ir visuotinės kultūros evoliucijoje spalvingiausi tos temos niuansai vis įvairuoja, vis kitomis žaromis nusidažo. Bet pats tos temos branduolys, pati gilioji svarstymų užuomazga, vis lieka ta pati, nekintanti: įprasminanti tuo svarstymu savo egzistencijos faktą.

Tą branduolį suvokti skiria savo pastangas agnostikai, teistai, ateistai, disciplinuotų tikėjimų nariai, individualių, drąsių įžvalgų iniciatoriai. Tema ir jos branduolys yra nuolatinis kančių ar džiugesingų atradimų šaltinis.

Kuklus ir atsargus, ekspromtinis prisilietimas prie tos didžiulės temos atviram, teologinėse gilybėse neišprususiam žmogui tegali būti empirinio pobūdžio liudijimas. Margiausia individualių patyrimų skalė temos beribėje, vis dėlto gali turėti tam tikrą reikšmę. 1958 metais dr. J. Prunskis išleido vieną įdomiausių mūsų intelektualinio profilio leidinių "Mano pasaulėžiūra." Apie 70 asmenų trumpais, iki lakoniškumo glaustais bruožais, nusakė savo asmenišką santykį su Absolutu. Temos visuotiniame suskambėjo įdomus partikuliarizmas.

Asmens išsiskyrimas glūdi liudijimas, kuris yra reikšminga premisa svarstybose. Jeigu painiuose teologiniuose bei teosofiniuose sprendimuose neišvengiama plati pažintis su esmės premisomis, liudijime viską atperka, viską išsemia atviras savo gyvenimiškosios filosofijos atskleidimas.

"Mano pasaulėžiūra" tomo dalyviai suteikė temai daugiaspalviškumą. Jie lyg konkretizavo teorijos aplikaciją realybei. Juk tą patį reikšmingą atrandame kiekviename atvirai, kartais iki skaudulio nuosirdžiai parašytoje memuarų knygoje. Tema "religija žmogaus gyvenime" virpuliuoja išpažintyse. Tokių daug parašyta, puikių, įtaigių, skausmingų. Tema įžengia į knygą ir stebuklingai keroja fikcijos pasaulyje.

Žmogus — personažas

Nagrinėdamas savo knygų personažus, stengiausi išlikti sąžiningas aplinkai, laikmečio žmogaus sąmyšiui, tam tikram pasimetimui, nes ir pats esu to meto produktas. Stengiausi (kiek pajėgiu) suvokti žmogaus — per-

Ramojus Mozoliauskas

Šventas Pranciškus Asyžietis (kaltas varis)

sonažo giliausias dvasinių interesų šaknis. Jeigu memuaruose ar išpažintyse dominuoja individuali lybė, rašytojo fikcijoje daug reiškia sintezė. Dažnai probėginiuose susilietimuose su pastangomis suvokti *būtį*, personažas priverstas suvokti *būtį*, savo egzistencinės mįslės prigimtį. Tai yra jų neišvengiamas susilietimas su jų egzistencijos prasmės paieškais. Gera žmogui gyventi ant žemės ir nesijauti absoliučiu našlaičiu. Tai atkakli prielaida rašytojo svarstymuose. Daugybė je to nuotaikos variantų žmogus priverstas ieškoti kažin kokios mistiškos atramos, kuri, sueidama su gyvenimo praktika, tampa konkreti išsilaikymo atrama. Didžiulėje formalių ieškojimų sąvartyje teoretikas gali tapti indiferentu, o staigiai požiūryje į tikrą esmę žmogus gali nuostabiai praturtėti, išsiveržti iš vienos dimensijos sampratų. Žmogus gali praturtėti ne pažinimu,

ie, bet įsitikinimu. Savo vienišumo ir dėl to pasimetimo baimėje, kad ir miržinės palaimos pasitenkinimą atrasti yra gera. Tai jau talkina atrasti įvadus į sprendimus. Šituo metodu eina netgi pesimistiškiausi absurdo filosofijos adeptai. Tad tai ir yra pagrindas, kuris padėtas "religija žmogaus gyvenime" temoje.

Vienišumo pojūtį žmogus sušvelnina individualiai jam vienam būdingu igūdžiu. Tuo būdu jis atranda tvirtesnį pasitikėjimą gyventi, nebijoti kličiu, pilniau sutapti su gyvenimo procesu.

Mano romano "Ora pro nobis" personažas, rašytojas Satrys, tam tikrais atvejais, apmaudo valandėlėmis, šnabždėjo trumputę maldele, kurios žodžiai stiprino jo valią ištverti. Tai nebuvo burto formulė, bet instinktyvi savo dvasinės būsenos deklaracija. Lotyniškoji "Ora pro nobis" citata buvo ir užtikrinimas, ir kelrodis. Instinktyvus noras — netgi seno

asmens ("Namai ant smėlio") tapti mažu vaiku, turėti greta savęs tėvą, just tėvo ranką savo rankoje yra irgi kuklus atliepis į didžiulę "religiją žmogaus gyvenime" temą. Jeigu mano romano personažas rašytojas Satrys būtų atsiumęs pareiškimą "Mano pasaulėžiūra" rinkiniui, ar jis pasakytų, kad "pasitikėjimas nerealybe būtų sutvirtina žmogaus pozicijas gyvenimo realybėje"?

Personažas — žmogus

Beieškant išeivijos misijos aptarimų ir išeivijos prasmės beieškant, galima galvoti, kad kūrybinis išeivijos procesas gali būti įvairus ir bendrą tautos kūrybą. Toks galvojimas yra savotiška, kūrybinę iniciatyvą kurstanti paskata. Gal tai ir yra pagrindinis išeiviosiosios kūrybos stimulus?

Šiuo metu lietuvių literatūroje, kurią rikiuoja "Vagos" cenzūra, negali būti religija pasitikinčio individo bešališko vaizdavimo,

nes tai būtų neleistina, grubi prievoloms ideologijos klaida. Idomu, kad greta to iškyla paradoksas: nėra ir literatūriškai vertingo bedievio su militantiškais nusiteikimais vaizdavimo! Tai yra lietuvių rašytojo etikos manifestacija.

Literatūroje, tarant literatūrinėje kritikoje ten įsipilietinusių žargonų, nėra "susitaikėškumo" su religija, bet, antra vertus, nėra ir "susitaikėškumo" su kovotojiškumu prieš religiją. Šie du poliai kažin kaip ignoruoti, lyg sustota kažkur prie retoriško "aukso vidurio".

Tačiau ir vienas, ir kitas ignoruoti momentai būtų dargi ir realūs, ir ryškūs. Buitėje tai vienintelė sritis, kur kaunasi nesutaikomos ideologijos. Šią sritį eliminavus iš literatūros, literatūra buvo pertempta į vieną gyvenimo sparną, į lėkštą pasitenkinimą susikurta buitimi. Ta buitį yra esimas ir tapsmas režimo sukurtoje tikrovėje. Kiek tezių dėl to prarasta; kiek tipų ir personažų ignoruota!

"Susitaikėškumas" su siekiu sekluma, su labai ribotos apimties buitimi atnešė, deja, ribotos intelektualinės apimties derlių. Atrodo, jog priverstinis tvirtinimas, kad nėra egzistencijos virš buities, nebuvo sparnai skrydžiui. "Susitaikėškumas" su kasdienybę sukurė oficialių bardų instituciją ir... puošnius (kartais) sarkofagus.

Per tūkstantmečius žmogaus intucija, intelektas ir vaizduotė išsivystė į nepaprastą sudėtingumą ir grožio fenomeną. Žmogus tiki — yra sfera virš buities! To neįmanoma nubraukti režiminio įsako brėžiu. Kada žmogus iš tos sferos išraunamas — tai vadinama atžangos procesu. Meno praktika įrodo, kad šitoks atžangos procesas yra žmogaus dequalifikacija, nužmoginimas, sparnų apkarpymas. Tad ir tikslinga kalbėti apie religinį elementą personaže — žmoguje, kaip apie itin reikšmingą reikšninį pasąmonės platybę.

Kūrybinėje iniciatyvoje tai neaprepiamų tezių šaltiniai. Ar tos tezės turi būti nusmerktos nebūčiai vardan vienos režiminės tezės, kuri skelbia kad irracionalumo sferos tezės yra niekingos?

Kiek pajėgiau — ieškojau įdomiausių irracionalumo pėdsakų savo personažuose. Kodėl? Esu įsitikinęs, kad be tų gaivalingų pėdsakų ieškojimo, turėčiau tenkintis paviršiumi, kevalu, forma. Nors tai empiriniai neįrodoma sfera, bet psichės praturtinimo medžiaga įrodo, kad ta sfera reikalinga žmogui. Tikėjimo ir įtikėjimo elementai suponuoja reikšmingesnes grumtynes su dilema, su hipotezėmis, suteikia išsamesnes premisas drąsesnėms išvadoms. Toks yra, grynai praktiškas, autoriaus patyrimas.

Ėmiau konvertito atvejį — ("Namai ant smėlio") — žmogus pakeitė neapykantos religiją į atladumo išpažinimą. Jeigu tas žmogus neišgyventų tos dvasinės revoliucijos — argi jis būtų gyvas?

"Tai spekuliacija religija", tarė vilniškės "Pergalės" žmogus. "Tai sarkazmas ir satyra", paskelbė

(Nukelta | 2 psl.)

Religija personažų gyvenime

(Atkelta iš 1 psl.)

"Time" recenzentas.

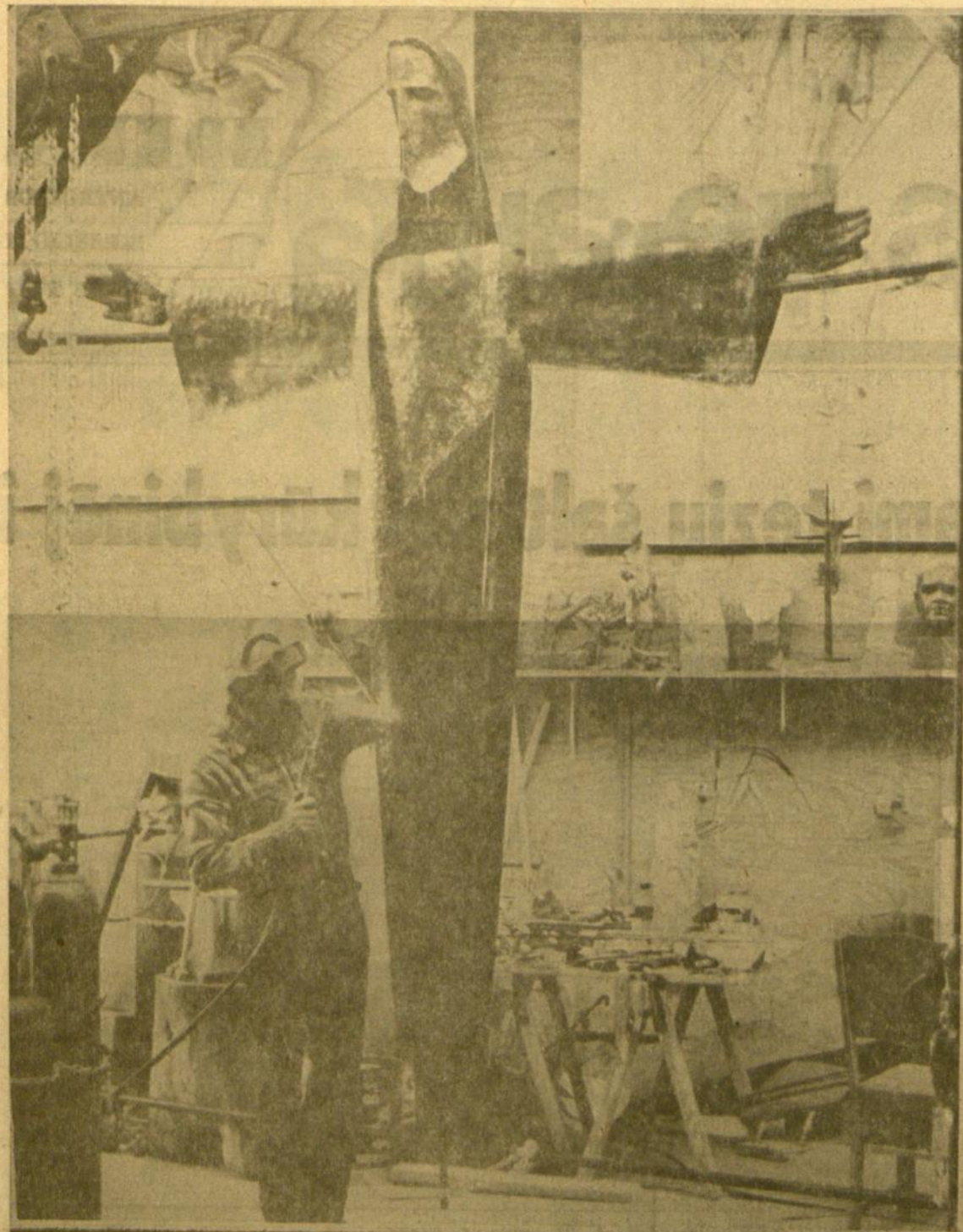
Man gi personažas buvo ir lieka drąsus Kolumbas savo dilemų klajojimuose, gyvas kaip tik savo artėjimų ir irracionalumo sfera.

Emiau agnostiko atvejį — ("Šikšnosparnių sostas") — žmogų vis nepajėgiantį savęs realizuoti, atarsti išsamią pilnybę ar bent pilnybės iliuziją. Tokiam gyventi tikrai nėra lengva. Ir tai dėl to, kad instinktyvumo nuspėjimas apie galimybę atrasti pilnybę ar pilnybės iliuziją pavirsta Sizifo kančia.

Emiau žmogų absoliučiai be pretenzijų ieškoti, užbaigtą buityje — ("Delfino ženkle") — jo psichėje nėra teritorijos, kur galima ieškoti ir atrasti. Buitis sukūrė jam gundymą — atspėti ateitį. Su tuo spėjimu jis privalėjo surišti savo egzistencijos esmę. Tariamai deformuoto kūdikio gimimo laukimas tapo ateities spėjimu. Ateities spėjimo pastangose glūdi irracionalumo elementai. Žmogus tarėsi atspėti ateitį, o tai buvo tikrai žiaurus fiasco: kūdikis gimė sveikas! Istorija įgavo simbolinę reikšmę: spėjama ateitis buvo identifiukuota su gimstančiu (nasciturus) kūdikiu. Metęs išsūki irracionalumui — ateičiai — ir sustojęs absoliučiai (ir tariamai) žinančiojo pozijoje, žmogus turėjo pralaimėti.

Liudijimai įrodo...

"Religija žmogaus gyvenime" tema, gal būt, nėra sunki enciklopediniam bendradarbiui, tvarkančiam leidinyje atitinkamą skyrių. Juk viskas gali būti suvesta į formulių grandines, ir savo erudiacija įtikinančią retoriką. Emocijos ribose ta tema neapsunkina ir poeto. Tai išpažinties kategorija. Tačiau nelengva ta tema prozaikui. Perkeldamas tuos skambesius į savo kūrinį, prozaikas privalo dvasiniame personažų pagrindyje išgirsti tiems skambesiams ataidėjimus. Kūrinio žmogus negali liudyti deklaracijomis, tradiciniu apeigiskumu, indiferentizmu. Lemtingas lūžis, lyg

Skulptorius Ramojus Mozoliuskas savo studijoje, Lemonte, Ill., baigia kalto vario Nukryžiuotojo skulptūrą, kuri, kaip Krucifiksus, bus pritvirtinta prie milžiniško kryžiaus šv. Juozapo vokiečių kapinėse, Chicago šiaurėje.

vulkano lava, išneša aikštėn slapčiausių gelmių turinį. Tada liudijimas tampa įtikinimu, sukrečiančiu įrodymu.

Vienas mano mėgiamiausių dalykų yra Levio Tolstojaus, lietuviams gal nelabai ir žinomas, apsakymas "Seimininkas ir darbininkas". Finalinėje apsakymo scenoje abu protagonistai pasimeta pūgoje, toje pūgoje gyvenimo alegorijoje. Jie turi mirtinai sušalti. Tada seimininkas pridengia savo kūnu šalančią, blogai ap-

rengtą darbininką. Autorius meistriskai ir atsargiai nurodo, kad seimininkas, visad buvęs abuojaus savo darbininkui, tą valandą išgirdo kito, neaprepiamai didesnio Seimininko nurodymą, kaip jis privalas pasielgti. Du, pūgoje pasimetę žmonės buvo sujungti kasdienybėje nepraktikuotomis elgesio normomis! Kažin kas turėjo prakalbėti ir jų instinkto podirvius!

Galima švaistytis daugybe panašių pavyzdžių. Visi jie rodo li-

teratūrinio vaidavimo talentą. Bet tie pavyzdžiai rodo daugiau. Jie užgriebia tos temos amžinumą, gyva žmogaus santykių su pasaulio gyvenimo kategorijomis, nusakomo religijos vaidmenį gilioje žmogaus prigimtyje.

Individualiais savo personažų liudijimais, personažų instinktais atsiduria atsigręžimus į religines kategorijas, dailaus rašto žmonės betarpiu dalyvauja didžiųjų tiesų ir esminės prasmės ekspozicijoje. Jie liudija.

kūno ir V. Matulaičio, yra paskelbtas "Švietimo Gairių" 1971 m. Nr. 5 (9), tad apie jį nekalbėsime. Pagal šį išplanavimą buvo nusistatyta kiekvienam ciklui paruošti po vieną mokomųjų kortelių dėžę ir pasiskirstyta darbai.

Ir štai, po poros metų darbo, pirmoji kortelių dėžė jau išėjo į pasaulį. Ji apima ciklą "Laisvoji Lietuva" ir turi šiuos poskyrius:

Nepriklausomos Lietuvos paskelbimas, laisvės kovos, Klaipėdos išvadavimas, Laisvos Lietuvos vyriausybė, Lietuvos paviršius, gyvenimasis, miškai ir žemės turtai, gyventojai, švietimas, sportas, menas, muzika, žemės ūkis, susisiekimas, pagrindiniai miestai (Vilnius, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys), vasarvietės, pramonė ir prekyba, Nepriklausomos Lietuvos gynybas, Lietuva II-o pasaulinio karo metu. Viso — 187 kortelės, skirtos 8—10-tiems liuanistinio mokslo metams bei privatiniam mokymui. Patogesniai naudojimui, kortelės yra spausdintos penkių spalvų, jas taikant naudojamiems šaltiniams: geltos — naudojant Lietuvių Enciklopediją, žalios — iš vadovėlių, raudonos — dailioji literatūra, baltos — mokomosios skaidrės, mėlynos — žemėlapių ir brėžinių. Be to, yra trys įvadinės kortelės: 1. leidėjų pageidavimas, 2. metodinės pastabos mokytojui, 3. darbo tvarkos kortelė mokinui. Kodėl vieno ciklo kortelių tiek daug? — Duodama teisė mokinui pasirinkti tik tas kortelės, kurios jam įdomios ir kurių šal-

galime pajėgti dengti iš mūsų sukaupiamų lėšų. Tąja kryptimi galvodami, Toronto (Kanadoje) lietuviai mokytojai užsimojo padaryti naują konkretų darbą: paruošti uždavininių kortelių seriją liuanistinės mokyklos (1 iki 10 skyriaus) tėvynės pažinimo kursui. Kodėl pradėta nuo kortelių? Dėl to, kad jos yra pagrindinė naujos metodologijos priemonė. Kodėl pradėta nuo tėvynės pažinimo? Dėl to, kad šiai srčiai lengviausia tokias korteles paruošti.

Kas gi toji kortelė yra? Viena kortelė paprastai turi: a) serijos numerį, pagal kurį galima kortelę rasti dėžėje, kurioje yra keli šimtai kortelių, b) darbo temą, kuri paprastai testasi per keliolika ar keliasdešimt kortelių, c) tiksliai reikalingos medžiagos metriką, nurodant reikiamas knygas ir jų knygų puslapius bei kitas priemones, d) reikiamus atsakyti klausimus ar atlikti darbelius (projects).

Pirmasis žingsnis į šį darbą buvo tėvynės pažinimo mokomosios medžiagos, paskelbtos JAV-bių bei Kanados programose, išplanavimas serijomis. Tas išplanavimas, atliktas mokytojų A. Rin-

Nauji leidiniai

• **SVIETIMO GAIRĖS**, 1973 m. Nr. 8 (12). Lietuviško ugdymo žurnalas mokyklai ir šeimai. Leidžia JAV LB švietimo Taryba. Redaguoja Petras Maldeikis.

Redakatoriaus pavaduotojai — Juozas Masilionis ir Antanas Rinkūnas. Žurnalo mecenatas — Lietuvių fondas. Žurnalas išeina du kartus per metus. Rankraščius siųsti P. Maldeikiui — 2615 N. 39th St., Phoenix, Arizona 85008. Prenumeratos kaina metams \$3.00. Administratorius Stasys Rudys, 415 Plum St., Michigan City, Ind. 46361.

Šiame naujame numeryje: P. M. "Lituanistinių mokyklų tikslų ir metodų klausimu"; prof. W. R. Schmalstieg "Lietuvių kalbos svarba kalbotyroje"; A. Rinkūnas "Individualinis mokymas ir mokymasis"; E. Ruzgienė "Pirmasis šeštadienis"; A. Milmantienė "Skaitymo mokymo metodų ieškant"; E. Songienienė "Aukštesniųjų liuanistinių mokyklų problemos" J. Čeponkutė "Žodyno praturtinimas liuanistinėse mokyklose, pritaikant SRA metodą"; J. Plačas "Kalbos mokymo reikšmė ir uždaviniai"; J. Matulaitienė "Ritminė judesio veikla mokyklos skyriuose"; B. Krokys "Kodėl lietuviškam jaunimui verta lankytis lietuviškas mokyklas"; P. M. "Švietėjai šaukia Lietuvos Bendruomenės pagalbą"; P. M. "Svarbūs, bet lig šiol mažai svarstyti klausimai"; V. Matulaitis "Pamokų kortelės išleidžiant"; V. Čičiūnas "Junkimės su šeimomis į bendrą darbą"; "Auklėjimo problema greita mūsų"; "Rašo mums rūpimas klausimais"; "Lietuviškojo auklėji-

tiniai jam daugiau prieinami. Šią kortelių dėžę paruošė mokytoja V. Matulaitis. Išeido Pasaulio Liet. Bendruomenės švietimo taryba. Mecenatas — JAV-bių Lietuvių fondas (per JAV-bių švietimo tarybą). Norint praskinti kelią šiai naujai idėjai į mokyklas, po vieną dėžę gali gauti nemokamai bet kuri mokykla, atsiuntusi persiuntimo išlaidas arba asmeniškai atsidama. Persiuntimo išlaidos JAV-bėse ir Kanadoje kaštuoja 1.50 dol. už dėžę. Rašyti PLB švietimo tarybai, 53 Burrows Ave, Islington, Ont., Canada. Tuo adresu taip pat pageidaujamos pastabos ir papildymai, kurie bus panaudoti sekančiam laidai. Šiaip jau dėžės parduodamos po 4 dol. plius persiuntimo išlaidos.

Šiuo metu jau baigiama ruošti ir antroji dėžė: "Ivadas į tėvynės Lietuvos pažinimą". Jis skirta žemesniesiems skyriams. Tikimasi šią dėžę išleisti sekančioms mokslo metams.

DR. REGINALD CIENKUS
GYDYTOJAS CHIROPRAKTIKAS
6230 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill.
Pirmad., Antrad., Ketv. ir Penktad.
9 val. ryto iki 12 val. dienų ir nuo
2 val. popiet 12-18 val. vakarų.
Šeštadienis 8:30-12 val. dienų
Emergency tel. — 788-3981

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą
2858 West 63rd Street

DR. K. G. BALUKAS
DR. FANG C. LU
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. — 599-0500
Pirmą ligonius pagal susitarimą
jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKS A
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8
val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKS A
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8
val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6
iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir
šeštad. tik susitarus

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus šeštadienį.
Šeštadienis 12 iki 4 val. popiet.

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8
val. vak. šeštad. 12-2 val. p. p. ir
trečiad. uždaryta

DR. NINA KRAUCEL
KRIAUGELIONAITĖ
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave.
Tel. WA 5-2670, neatsiliepus skam-
binti 471-0225. Valandos pagal susi-
tarimą

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą
2858 West 63rd Street

DR. K. G. BALUKAS
DR. FANG C. LU
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. — 599-0500
Pirmą ligonius pagal susitarimą
jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą
2858 West 63rd Street

DR. K. G. BALUKAS
DR. FANG C. LU
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. — 599-0500
Pirmą ligonius pagal susitarimą
jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą
2858 West 63rd Street

DR. K. G. BALUKAS
DR. FANG C. LU
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. — 599-0500
Pirmą ligonius pagal susitarimą
jei neatliepia, skambinti 374-8012

mo aktualijos; "Tai tik maža didelio darbo dalis"; "Rekomenduojamos knygos jaunimui".

• **ATEITIS**, 1973 m. Nr. 1. Lietuvių katalikiško jaunimo žurnalas. Redaguoja kun. Jonas Staškevičius, 941 Dundas St., W. Toronto, 3 Ont., Canada. Administratorius Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje \$7.00, susipažinimui prenumerata \$5.00, garbės prenumerata \$15.00, kitur laisvajame pasaulyje \$5.00.

Naujame numeryje pabrėžti: Vytauto Klorio "Mūsų reakcija religinei spaudai Lietu-

voje", Živilės Kliorytės "Žvilgsnis į pasaulį, gyvenimą ir save", Algio Cepo "Ar reikalingas Gaudėamų?" Rūtos Alšytės, Lidi-jos Majauskaitės ir Kęstučio Šeštoko eilėraščiai ir Aloyzo Pakalniškio stovyklinė apybraiža.

• **EGLUTĖ**, 1973 m. gegužės mėn. Nr. 5. Lietuviškas vaikų žurnalas išėjimoje, Leidžia Ne-kaltai Pradėtosios Marijos sese-rys. Redaguoja: ses. Ona Mikai-laitė, Elena Juknevičienė ir Dan-guolė Sadūnaitė. Prenumerata metams \$5.00. Redakcijos ir ad-ministracijos adresas: Eglutė — Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-605 ir California
Pirmad., antrad., ketvirtad. nuo
6 iki 7:30 val. vakarų
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Trečiad. ir penktad. uždaryta
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WALbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533

FOX VALLEY MEDICAL CENTER
660 Summit Street
Routo 58 — Elgin Illinois

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2484 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet.
antrad., penkt., 1-5, treč. ir šešt. tik
susitarus

DR. Ant. Rudoko kabinėtą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: pirmad. ir
ketv. 1—4 ir 7—9; antrad. ir penk-
tad. 10—4, šeštad. 10—3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6440 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873
DR. W. M. EISIN — EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei ne
atsiliepia, skambinti: MI 3-0001

TEL. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rezid. — PProspect 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKS A
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8
val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6
iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Visi telefonai 632-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir
šeštad. tik susitarus

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus šeštadienį.
Šeštadienis 12 iki 4 val. popiet.

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8
val. vak. šeštad. 12-2 val. p. p. ir
trečiad. uždaryta

DR. NINA KRAUCEL
KRIAUGELIONAITĖ
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave.
Tel. WA 5-2670, neatsiliepus skam-
binti 471-0225. Valandos pagal susi-
tarimą

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą
2858 West 63rd Street

DR. K. G. BALUKAS
DR. FANG C. LU
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. — 599-0500
Pirmą ligonius pagal susitarimą
jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą
2858 West 63rd Street

DR. K. G. BALUKAS
DR. FANG C. LU
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. — 599-0500
Pirmą ligonius pagal susitarimą
jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą
2858 West 63rd Street

DR. K. G. BALUKAS
DR. FANG C. LU
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. — 599-0500
Pirmą ligonius pagal susitarimą
jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą
2858 West 63rd Street

DR. K. G. BALUKAS
DR. FANG C. LU
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. — 599-0500
Pirmą ligonius pagal susitarimą
jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą
2858 West 63rd Street

DR. K. G. BALUKAS
DR. FANG C. LU
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. — 599-0500
Pirmą ligonius pagal susitarimą
jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KEDIRIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki
2 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nu
10 v. ryto iki 1 v. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. — 239-2919

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-9801

DR. J. MĖSKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street

(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 3 val. popiet iki 7 v. vak. šeštad.
nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik
susitarus

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5146

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
5159 South Damen Ave.
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697

Valandos tik pagal susitarimą.
Trečiadienis uždaryta.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATO
CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet
ir ketvirtad. nuo 5-7 vakare

Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rezid. GROvehill 6-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val.
iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.,
antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p.
ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
TEL. — 925-8296

Valandos: 2—8 v. v. penkt. 10—12
ryto ir 2—8 val. vak. šeštad. 1 iki
4 val. vak. Treč. ir sekmad. uždaryta.
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2653 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-1223

Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir
penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8
v. v., šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu
laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad.
2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. uždaryta

Tel. PProspect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antrad., ketv. 6—8 val.
vak., penktad. ir šeštad. 2—4 popiet
ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. Ofiso PR 6-6446

DR. F. C. WINSKŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1—6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLOBAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141; namų 636-4850

Val.: pirm., antr., ketv. 2—5 ir 6—8,
penktad. 2—5. Šešt. pagal susitarimą.

Persikaitę "Draugą", duokite
ji kitiems pasiskaityti.

Latvių poezija ir menas išeivijoje

Pasikalbėjimas su rašytoju Ojars Jēgens
Pasikalbėjimas su rašytoju Ojars Jēgens

Ojars Jēgens
Nuotr. M. Živertė

Latvių meno istorikas, Kopenhagoje baigęs šios šakos studijas, Ojars Jēgens dabar gyvena Chicagoje, 536 W. Belmont. Jis yra knygų iliustratorius, sukūręs apie 1,000 viršelių, jis taip pat yra poetas, išleidęs 3 savo poezijos knygas latviškai, taipgi jis kritikas, daugiausia meno kūrybos.

Buvo malonu aplankyti jį jo paties studijoje, nukrautoje knygomis, paveikslais, skulptūromis. Ir jo žmona Silvia Šteinere — dailininkė, baigusi Chicagos Meno institutą.

— Kaip stiprūs latvių dailininkai Chicagoje? — paklausiau Jēgensą.

— Turime čia apie 35 latvių, baigusius Chicagos Meno institutą. Kuris iš jų garsesnis — sunku būtų pasakyti. Edvins Strautmanis yra "Playboy" meno direktorius, Kokios nuomonės apie tą žurnalą bebūtumei, komercinio meno srityje Strautmanio

pozicija aukšta. Neseniai, kovo pabaigoje, Chicagoje turėjo savo individualią parodą Lelde Kalmīte. Paroda įvyko Chicagos universiteto patalpose. Idomu, kad ir jos tėvas Janis Kalmīte yra taip pat dailininkas, gyvenęs Minneapoly.

Gal būtų labiausiai meno srityje iškilęs būtų Svens Lukins, gyvenęs New Yorke. Tenka matyti to tapytojų kūrinių įvairiose JAV galerijose. Dalis dailininkų yra išėję dirbti su amerikiečiais, kiti pasilieka daugiausia mūsų, latvių, visuomenę. Tokių yra daug, ir jų darbai neblogi. Pvz. šiemet bal. 28-29 d. Chicagoje, Latvių namuose, 4141 N. Elston Ave, turėjo savo individualią parodą Valdis Teteris iš Toronto. Buvo nupirkti 18 jo paveikslų.

Danijoje garsėja tapytoja Lidijsa Dombrovskā, turėjusi daug parodų net ir Italijoje, Prancūzijoje. Ji yra žinoma Europoje.

Švedijoje daugiau žinomas Laris Strunke, taip pat Leo Janis, abudu turėję parodas užsienio valstybėse ir susilaukę premijų.

Vokietijoje darbuojasi Benjaminš Ancans. Jo parodos buvo Vokietijoje, Švedijoje. Jis žinomas savo moderniais viršeliais Belgijoje latvių katalikų leidžiamam žurnalui "Gaisma" (Šviesa), skaitomam įvairiose valstybėse.

Taip pat Vokietijoje turime dailininką Jurį Soikans, kataliką, kuriantį modernų sakralinį meną.

Plačiai iliustracijoms panaudojami kūriniai Argentinoje gyvenančio dailininko Gvido Bruveris. Net didžiosios bendrovės jį kviečiasi.

Surengiame pasaulio latvių dailininkų parodas, pvz. vieną turėjome Chicagoje šiemet kovo 10-11 d. Man teko būti kūrinių jūry komisijoje, — pasakojo Jēgens. Paroda buvo grafikos, gana sėkminga.

Besikalbant Jēgens atnešė

stambią 500 psl. knygą "Dzīva dzeja" (Gyvoji poezija), išleista 1955 metais, minint latvių poezijos 100 metų sukaktį. Tai poezijos rinktinė, pradedant kūrinių, kurie išėjo iš plunksnos Jurio Alunano, o paskutinis knygoje — Andrejs Pablo Mierkalns, gimęs 1928 m. Šios knygos viršelis ir laužymą suplanavo Jēgens, kurio poezija telpa tame pat rinkinyje.

Knygą vartant, Jēgens pratarė:

— Jūs, lietuviai, turite daug ankstybesnį poetą Donelaitį, kuris pakartotinai išverstas į latvių kalbą. Tai didelis poetas, klasikas. Pastebėta net jo itaka į latvių poeziją. Kai ką panašaus latviai vėliau bandė kurti.

Jēgens vėl atnešė kitą leidinį, išėjusį Kopenhagoje 1956 m., pavadintą "Latvju Sonets" (Latvių sonetai). Tai antologija, minint latvių sonetų 100 m. sukaktį. Jos laužymas taip pat dail. Jēgens suplanuotas. Čia telpa arti 100 poetų sonetai.

Latviai yra išleidę rašytojų autobiografijų rinkinį "Pašportreti" pasirodžiusį 1965 m. Redagavo T. Zeltinš. Idomu, kad čia šalia kalbinamojo kultūrininko Jēgens autobiografijos yra ir jo paties pieštas autopoportretas. Leidinys turi 415 puslapių, kiekvienam rašytojui, laikraštininkui — jo autobiografijai — skirta du puslapiai.

Dail. Jēgens yra sukūręs pavergtų tautų ženklus, lipinamus ant vokų. Jų šiomis dienomis išėjo nauja ketvirta laida, skirtinga nuo ankstybesnių.

— Ar turite premijų latvių menui skatinti?

— Mūsų Kultūros fondas duoda premijas. Taip pat yra Goppers fondo premijos. Goppers buvo latvių skautų vadovas, jo vardu skautai įkūrė premiją, kuri teikiama kasmet: po 500 dol.

(Nukelta į 4 pusl.)

Ansis Bērziņš (latvis)

Pegasas

Žydinčiam vėjuje

B A L Y S A U G I N A S

TULPES

Susėdę
Žydinčiam vėjuje,
Raudonskrusčiai kūdikiai
Šnabzdasi su strazdais,
Vaikydami
Samanių giesmę
Nuo degančių veidų —

Apsnūdę debesys
Horizonte sugulę pogulio,
Raudonskrusčiai kūdikiai
Godžiai žinda
Žemės krūtį —

Kai santėmio
Šėmį ėriukai
Nuskardena
Su vakaro varpeliais —
Minga žemė,
Krūmai
Ir medžiai —

Tik iš juodo grumsto
Tamsybių
Išlenda

Raudonos žvakės
Ir sudegina
Prieblandą —
AMOROSO

Saulė
Įkaitusiais veidais
Straksi medžių viršūnėmis —
Lyg mergina,
Skubanti į pirmąjį
Pasimatymą —

Užsnūdusio
Vidudienio papėdėje
Žolė užsidega žalumui
Ir šukuoja
Savo degančius plaukus,

Du klevai
Žaidžia pumpurais,
Du keliai
Susitinka
Pražydušiam dangui,

Dvi smilgos
Paslaptinai šnabzdasi
Saulėtam vėjuje,

Bučiuojasi
Du balandžiai
Ant bažnyčios blizgančio bokšto —

Pumpurų skubančiuos žingsnius
Nubunda žmogaus širdis:
Du paukščiai
Ją aptaško žiedais,
Apsilieję giesmėmis —

Nuotrauka Vytauto Mažellio

O naktį delčia
Vaikiom rankom
Apkabina
Virpančių tvenkinį,
Nes meilei ir laimei
Neužtenka vienatvės,
Nes tik du atranda pavasarį,
Ir du — pagimdo žydėjimą —

ŽALSVOJI AKVARELE

Žaliukėlė žemės prijuostė,
Išsiuvinėta
Melsvais upelių siūlais,
Džiūsta saulės atokaitoj —

Per ją prabėga pienės,
Smilčių takai —
Lyg linksmi ir geltoni
Driežai —

Skubantiems
Vieškelio žalsiams
Saulėlydis
Uždeda saulės karūną,
O svajoklės alyvos
Pasmilko smilkalais
Vakarejantį skliautą:

Apsvaigsta žalvario debesys,
Ir medžiai čiaudo žiedais —

Paauguolės obelaitės
Kuštasi prietemoj —
Jų baltais atodūsiais
Nusidažo dangus,
Ir žalsėjanas mėnuo
Kalbina

Vysnių nekaltybę —
Žemė gimdyvė
Ištaria sodrų
Žydėjimo žodį —

A. Baranausko santykiai su aušrininkais

Stasys Yla

Duodame gabalą iš knygos, kuri netrukus pasirodys rinkoje. Knyga "Vardai ir veidai mūsų kultūros istorijoje" pristato 12 žymesnių mūsų kultūros vardų, pradedant nuo Mažvydo ir baigiant šv. Rašto vertėju Skvirecku. Tarp jų išsamiai apžvelgtas ir Anykščių šilelio autorius — Baranauskas.

Vienas klausimas dar nebuvo lig šiol ištirtas kritiškai analizuotas, būtent — Baranausko santykiai su Aušra ir jos kūrėjais. Mūsų literatūroje tie santykiai buvo pristatomi gerokai iškreiptoj ir Baranauskui nepalankioj formoj. Autorius bando šį dalyką aiškinti ir įnešti naujos šviesos. Knygą leidžia Lietuviškos knygos klubas.

Aušrininkų bičiulystė su Baranausku

Baranauskas, po Valančiaus, buvo šviesiausia asmenybė, plačiai žinoma Lietuvoj ir už jos ribų tiek savo poetine kūryba, tiek kalbotyros darbais. Dėl to nenuostabu, kad juo domėjosi ir jo artumos ieškojo ir du jauni studentai, būsimieji Aušros kūrėjai — Basanavičius ir Šliūpas.

Persekiojamas rusų, išmestas iš universiteto, Jonas Šliūpas 1881-82 metais susirado Baranauską ir pas jį slapstėsi. Kai Baranauskas

1892 m. vyko į užsienį, Šliūpai užleido savo butą; jį palankiai apibūdino ir bažnytinei vadovybei. Šliūpas užtai buvo dėkingas. Savo globėjui jis dedikavo porą savo eilėraščių: "Ant Naujų Metų Baranauskui" ir "Kunigui Baranauskui ant paminklo aplankymo mūsų šalies".

Jono Basanavičiaus bičiulystė prasidėjo žymiai anksčiau. Jis pats taip ją apibūdina:

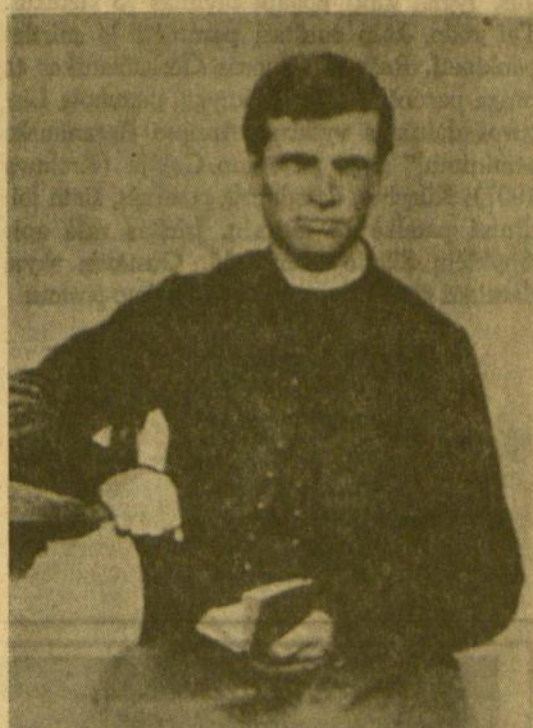
— Su neužmirštinuoju Lietuvos dainiumi man teko, rodos, 1874 ar 5 metuose susipažinti, kada aš, vakacijos pradžioje iš Maskvos grįždamas, Kaune apsisotau, "Anykščių šilelio" autorių pažinti geisdamas. Sekančiais metais, per kiekvienas beveik vakacijas, aš pas jį ant trumpesnio, ar ilgesnio laiko būdavo apsilankau; kartą bene dvi dienas buvau jo svečiu... Mūsų kalbos, kiek atsimenu, sukūrėsi daugiausiai apie lietuvių, kaip tuomet apie ją suprantama buvo, apie lietuviškos kalbos atgaivinimą, apie jos grožybes ir kitas panašias temas... Per kitą vakaciją, rodos 1878 m., aš jam kartą ilgai papasakojau apie senovės Suduvijos piliakalnių, kuriuos tuomet buvau Suvalkų gubernijoje aplankęs... Baro-

nas... man karštai dėkojo, prašydamas ir toliau piliakalnių tardymu užsiiminti. Jisai vėl, iš savo pusės, mane, kaip svečią, būdavo vaišina tulomis labai senomis lietuvių dainomis įvairiuose dialektuose, kurias jis gerai deklamuot, arba ir dainuot mokėjo; deklamavo kartais ir kai kurias savo paties daineles... Ne menkai ir ne kartą jįsai mane vaišino ir savo paties parašytomis ir komponuotomis giesmėmis, kaip sveika Marija, dangaus lėlija... Simpatijos, kurias kun. Ant. Baranauskas dėl mane turėjo, duravo, kiek žinau, ligi 1883 metų" (Gabija, 1907, 1-2).

Planuodamas pirmąjį Aušros numerį, Basanavičius įtraukė bendradarbiu ir Baranauską. Paėmė, nesiklauses, jo "Dainų dainele", dar niekur nespausdintą, išbraukė 5 posmus, pavadino "Lietuvos senovės paminėjimu" ir atspausdino su korektūros klaidomis. Eilėraščio prasmė buvo sužalota, išbraukus vietas, kur minimas tautos krikštas, bažnyčia ir Dievas.

Baranausko laiškas Aušros redakcijai

Baranauskas sužinojo apie Aušros pasirodymą bei jos turinį vėliau ir parašė redakcijai laišką. Rašė į Tilžę vokiškai, nes nežinojo kas laikraštį tvarko, o jį tvarkė mažlietuvis J. Mikšas. Laišką Mikšas išvertė į lietuvių kalbą, tur būt, ketindamas jį atspausiti Aušroje. Bet jis nebuvo atspausintas greičiausiai dėl labai prasto vertimo, tiksliau — prastos lietuvių kalbos. Laiško originalo Mikšas neišsaugojo, o vertimą perdavė vėlesniam Aušros reikalų tvarkytojui M. Jankui. Iš Jankaus archyvo šį laišką vertimą slapta pasiėmė V. Mickevičius-Kapsukas ir jį paskelbė po 50 metų "Kibirkstyje" (1924, N 4-5), komunistų lietuvių laikraštyje, Soviet-

Poetas Antanas Baranauskas jaunystėje, kada parašė savo klasiškąją poemą "Anykščių šilelį".

tų Rusijoje. Laiško turinys Lietuvoje nebuvo žinomas ligi 1937 metų, kai jį perspausdino "Mūsų Senovė" II (N 1). Ligi to laiko buvo spėliojama, netgi teigiama, kad šiuo laišku Baranauskas pasmerkęs Aušrą ir tautinį sąjūdį. Ką gi jis, iš tikro, rašė Aušrai?

— Nieks Aušrai dūmą apie apšviestos lietuvių dirbti už piktą nepriims, bet atpenč geriems norams visų velijimai geriausio pasiekimo prie šalies stovės, kad tik šitiems no-

rams tikrojo dailto — išmanymo netruks, mokslai gruntingi ir išrodyti bus, ir Aušra šventajai viera ir geriausiems palikimams senėvių, kurie (palikimai) yra geruose krikščioniškuose draugijiškuose papročiuose, per arti nepraeis (A. Baranausko Raštai II, 161).

Šis gana palankus atsiliepimas buvo "ant galo", o pradžioj Baranauskas iškėlė Aušrai tris konkrečius dalykus. Pirmą, jis apgalestav, kad jo eilėraštis atspausintas "nekokrektaus teksto", ir to nederėjo daryti be autoriaus žinios. Antra, Kraševskio Vitolio Rauda "per aukštai iškelta", pristatant ją lietuviams tuo, kas graikams buvusi Odiseja, Iliada, romėnams Eneida, žydams Biblija. Toks lyginimas, esą, būtų svetimas pačiam autoriui, juoba, kad šis kūrinys mesą iš jo geriausiųjų, o lietuviams inteligentams jo įtaka buvusi menka. Trečia, dėl Daukanto vaidmens, kurį Aušra netiksliai apibūdina. Daukantas, pagal Aušrą, jau Vilniaus universitete buvęs apsisprendęs daryti tai, ko dvasininkai nedarė — duoti lietuviams krikščioniškos paguodos raštų. Baranauskas pastebė, jog Daukantas neparašęs nė vienos krikščioniškos knygelės, liečiančios religinius dalykus, o tai, ką parašė, žmonėms būvę sunku skaityti dėl akademinių jo kalbos, kuri ir filologui būvusi nelengvai įveikiama. Bet Daukantui priklauso "didžiausioji garbė" dėl jo "triūso, jo ištrivavimo ir apieravojimo visų materiališku ir morališku slytų už lietuvių tautos labą".

Basanavičiaus straipsnis rusų spaudoj ir Baranausko replika

Ne šis laiškas ir ne pati Aušra buvo kalta, (Nukelta į 4 pusl.)

A. Baranausko santykiai su aušrininkais

(Atkelta iš 3 pusl.)

Kad Basanavičius ir Šliūpo bičiulystė, gražiai prasidėjusi ir ilgokai trukusi, staiga nutrūko ir niekad nebeatšilo. Buvo kitos priežastys, sutapusios tik laiko požūriui su Auštos pradžia. Aušra dar buvo nepasirodžiusi, bet jau ruošiamas spaudai, kai Basanavičius rusų žurnale *Novoje Vremia* per ketvirtą numerį (1883, vasario-birželio mėnesiais) pasisakė prieš „lenkų atneštą krikščionybę“ Lietuvon ir kaltino ją sunaikinus lietuvių pagoniškąją kultūrą, kaltino ir dvasininkus, vykdžiusius ir vykdančius lietuvių nutautinimą. I jo straipsnius (Po poverdu polskių radostei ir Poliaki v Litve) atsiliopė Baranauskas lenkų žurnale *Przegląd Katolicki* (1883, N 38), klausdamas: Ar katalikų bažnyčia nutautino lietuvių? Praėjus metams, Baranauskas šį įvykį prisimena laiške (1884.4.11) Hugo Weberiui, rašytame i Weimarą:

— Atsirado tarpu lietuvių jaunųjų tokių, kurie po gazetas pučia, (kad) bažnyčia katalikiška per 500 metų lietuvių nusėjęs perdirbti lenkais ir nemaža kitų melų ir monų svetui akysna leidžia. Tai prisėjo duoti atsakymas lenkiškame laikraštyje *Przegląd Katolicki* (Baranausko Raštai II, 257-58).

Baranausko atsakymas Basanavičiui suerzino Šliūpą, ir jis ėmėsi akcijos, labai nelauktos anais laikais. Kai Baranauskas po metų buvo konsekruotas Žemaičių vyskupo pagalbininku, J. Šliūpas, sukurstęs Garliavos jaunimą, nusiuntė jam „kryžių su visokiomis biauzybėmis: kryžius buvo iš sudžiovinto grūko padarytas, o pečietytis iš lako nuo švaksinės dėžutės, prieg tam buvo padėtas parašas: „Už platinimą polskių ir gesinimą lietuvių“.

Taip šį įvykį aprašo pats Šliūpas savo knygoje *Lietuvizkcijie rasztai ir rasztininkai* (Tilžė 1890, 82). Ten pat jis apibūdino Baranauską: „Keliuose vietose Žemaičių vyskupijos buvęs kunigu, Kaune ir šiaip per atlaidus parapijose jis sako pamokslus, įkalindamas žmonėms tamsų scholastiškąjį mokslą“.

Baranauskas tai prisimena (1893) laiške Jakštui:

— Pono Šliūpo citatą aš pats laikau ne patikimu, bet perdidu patikavimu, nors žinoma nesamoningu... Faktiškai iš tikro yra tiek netiesos, kiek citatoje sakinių. Žemaičių diecezoje neužėmiau jokios vietos. Vienus metus buvau akademijoje, taip pat nepilnus metus vikaru prie Kauno katedros, o paskui seminarijoje. Scholastika pasižymi nepaprastu aiškumu. To mokslo žemaičių atlaiduose negalėjau kelti vien jau dėl to, kad klausytojai nėra jam pasirengę. Mano kalbų ir pamokslų turinį sudarė dvasinės pratybos ir Šv. Rašto aiškinimas.

Toliau Baranauskas rašo:

— Filosofu mane taip pat niekas nelaiko: vieną vadina asketu, antri — šventėiva, o treči, kaip ir Šliūpas, fanatiku. Tiesa, kad Comt'ui, Spenceriui et consortes (kurios Šliūpas ypatingai aukštino, Y) neturiu jokio palankumo ir nelaikau jų filosofais. Tiek mane džiugina Šliūpo išmetinėjimai, kiek jaudintų ar liūdintų pagyrimai. Taip pat neketinu savęs ginti. O jei man kada nors reikės susikirsti su tais ponais, tai tik, tur būt, ginant lietuviškąsias teises ir lietuvių liaudies tikėjimą (Raštai II, 167-68).

Baranausko rūpestis sava spauda ir kalba

Baranauskui nebeteko „susikirsti su tais ponais“, nes Basanavičius po studijų negrįžo iš Maskvos — išvyko (1880) Bulgarijon, o Šliūpas — Amerikon, jau Aušrai užsidarius (1886). Baranauskas nemetė rūpesčio atgauti lietuviams spaudos laisvę. Pirmasis pradėjo protestus dėl šio draudimo, o toliau veikė per rusų mokslo akademiją ir kitais kanalais. Dar prieš Aušrą rašė (1880) Weberiui: „Pernyje dar tikėjomės galėsia savo šalyje lietuviškas knygas savomis literomis spausdinti“ (Raštai II, 201). 1879 metais rašė lenkų kalbininkui (prancūzų kilmės) J. Baudouin de Courtenay, lyg pakartodamas Mikalojaus Daukšos skundą:

— Lietuvos ponai, bajorai ir kunigai, savąją lietuviškąją kalbą pametę, paniekinę, lenkiškosios tvėrę... Mokytojai lietuvių, lenkiškai kalbėdamiesi patys, lietuviškai gerai neišmoko, tūlį žodį ir sudarymą lenkiškai lietuviškon kalbon intmaišė; ir, taip per 300 metų darydami „tūloje vietoje lietuvišką kalbą apgadino, labiausiai po raštus, gyvoje gi kalboje po miestelius ir dvarus... Mokytojai lietuvių tingejo lietuviškai gerai išsimokyti ir dykai valgė duoną, lietuvių prakaitu uždirbtą“ (Tp 133).

Baranauskas tikrai nevalgė veltui lietuviškos duonos. Jis lietuvių kalbai pašventė 25 metus — ištyrė ir suklasifikavo jos tarmes, paruošė savos kalbos gramatiką — kalbamokslį, surinko daug folklorinės medžiagos ir, tapęs Seinų vyskupu, toliau rašė giesmes, vertė Šv. Raštą.

Neilgai tebuvo Seinų vyskupu, vos penketa metų. Galėjo dar gyventi, bet skubėjo kai ką duoti gražaus ir reikšmingo, ir per daug save spaudė darbui. Vėl grįžo prie lingvistikos bei literatūros, tik kitu būdu, ir toji paskutinė pastanga tapo lyg gūlbis giesmė, nebaigta, neįstbulinta, Šv. Rašto vertima, kaip ir kitus jo rankraščius (Mokslą lietuviškos kalbos, Mokslą šventos iškalbos, Schleiermacherio gramatikos vertimą ir katekizmą, verstą iš lenkų) priglaudė Žemaičių kunigų seminarijos biblioteka, o vėliau VD universitetas. Giesmės liko liaudies širdyje ir 1909 m. jas (viso 30) išleido Jakštas. Seinų seminarijos bibliotekai teko jo rinkinys lietuviškųjų elementorių bei katekizmų, išleistų prieš spaudos uždraudimą.

Baranauskas žavi asmenybė

Baranauskas buvo šviesi, didinga, tauri asmenybė ir giliai religinga—tikras XIX a. liaudies pamaldumo produktas, pagilintas dvasininko pašaukimu. Poetas ir asketas, gyvenęs

Antano Baranausko kietelė Anykščiuose, kurioje poetas 1858 ir 1859 metų vasaros atostogų metu parašė „Anykščių šilėlį“.

ir pasitenkinęs kukliais reikalavimais sau, net jei savęs nepaisė. Nepataikavo ir giminėm — nepirko ūkių broliam nei puošmenų vieninteli seseriai, nors juos visus labai mylėjo. Kaip daugelis rytų aukštaičių buvo melancholikas ir sangvinikas: geros širdies, švelniai malonus, draugiškas, kartu ieškas gelmių, vienuos, susimastęs. Žmogus didelio mosto: kur ejęs — ejęs visas, ką dirbęs — dirbęs su užsidegimu. Ne fanatikas, bet tokiu laikomas fanatiku. Tautininkas, bet ne šovinistas — tautą tapatinęs su liaudimi. Lenkams ne bičiulis, „pravardžiuojamas litvomanu“ (R. Mikšytė, Baranausko Raštai I, 25), rusams didelis nedraugas.

Žavesys Baranausku buvo gyvas ir nuoširdus, lygiai kaip apgailėstavimas jo netekus. Tai rodo, kaip ruošiasi paminėti jo mirties penkmetį. Rašytojas Juozas Gerbačiauskas ta proga paruošė „rinktinę knygą, paaukotą Lietuvos dainiaus vyskupo Antano Baranausko atminimui“ ir ją pavadino Gabiją (Krokuvą 1907). Kūrybos, daugiausia poetinės, šiam leidiniui pateikė 14 autorių. Jakštas rašė apie Anykščių šilėlio kilmę. M. Gustaitis skyrė dainiaus garbei ilgesnį poemą su šiuo posmiu:

Pavasaris ateis
Ir vėl žiedus paskleis,
Ir vėl giria atžels:
Tik ažuolas nekels...
Tačiau iš jo šerdės
Saltinis prasidės.

(Bus daugiau)

SKIRTINGESNIS —
Vidaus išpuošime—Vidaus išplanavime—Namų įrengime
IŠPARDAVIMAS 2 MĖN. KRAUTUVEJ ESANČIŲ BALDŲ
Apžiūrėkite mūsų nuostatų baldų, lempų, kilimų, apšvietimo papuošimų ir paveikslų rinkinius. Mes pagelbėsime jums pasirinkti ir pritaikinti baldų apstatymus jūsų namams, butui, ar vilai, konservatyviame ar moderniškame stiliuje.
ROCKWELL FURNITURE COMPANY
2615 W. 63rd St., CHICAGO, ILL. Tel. 925-1711
RAY KATCHE (Kacinskas) FURNITURE INTERIORS
4721 Main St., Lisle, ILL. Tel. 964-9797

Latvių poezija ir menas išseivijoje

(Atkelta iš 3 psl.)

menui, literatūrai ir muzikai. Kartais tas fondas paremia kurio vaiko išleidimą. Už 1972 metus man teko gauti Goppers premiją už poeziją. Lėšos premijoms surenkamos aukomis

— *Kaip stipri latvių poezija?*
Jegens atnešė knygą „Latviešu dzejas antologija“ — latvių poezijos antologiją, išleistą 1954 m. Rygoje. Čia daugelio senųjų poetų kūriniai, naujųjų skyriuje jau gausoka okupantų propagandos.

— Iš gyvųjų išseivijos poetų, — pasakojo Jegens, — tarp pirmųjų yra Veronika Strelerte, gyvenanti Švedijoje.

Pasklaidėme jos rinkinį „Zelastības gadi“ (Malonės metai). Ji turi per 60 metų ir savo paskutinius metus laiko malonės metais.

— Aukščiausią poezijos premiją, — kalbėjo toliau Jegens, — tūkstantį dolerių gavo Andrejs Eglītis už savo rinkinį „Jūs turit susupti mane į baltą — raudoną (tai latvių vėliavos spalvos). Ir Eglītis gyvena Švedijoje.

Londone yra poetė, kurią galėtume vadinti moderniosios latvių poezijos motina, tai Velte Snikere.

Pirmųjų latvių poetų tarpe minėtinas New Yorke gyvenęs Gunars Salpiņš. Tai modernus, vis ką nors naujo, nauju stiliumi besistengias duoti.

Pačioj Latvijoje dabar mes neturime tokių stiprių poetų, kaip Lietuvoj, — kalbėjo Jegens, — bet turime taip pat pajėgių.

— *Kokius politinius Jūs jaustumėte naujojoje latvių poezijoje?*

— Jie alsuoja savo tautos nuotakomis, bet vis dėlto, ypač iš jaunųjų, yra įtakojami poetų tų kraštų, kur mūsiškiai gyvena, pvz. Dyllan Thomas, bet iš kitos pusės kaip išseivijos, taip ir pačios Latvijos poetai ieško poetinių lobių senose latvių liaudies dainose ir jų yra įtakojami. Tam turime gerus šaltinius. Kopenhagoje esame išleidę 12 tomų liaudies dainų rinkinį, kurio redagavime man teko daug padirbėti, — pasakojo Jegens, atskleisdamas leidinio puslapi, kur redaktorius atžymėtas

Ojars Jegens yra sudaręs ir latvių patarlių rinkinį — viso 6400. Jis buvo išleistas kartu su mįslių rinkiniu (šį sudarė Jānis Rudzītis). Išleista Kopenhagoje 1956 m.

Idomu, kad tuo metu Kopenhagoje tevyveno tik apie 300 latvių, bet jie išleido daugelį svarbių leidinių viso pasaulio latviams.

— *Ar dabar latviai turi gerų kultūrinių žurnalų?*

— Turime kas du mėnesius išeinantį iliustruotą žurnalą „Tilts“ (Tiltas), leidžiamą Minneapoly, Minn., kurį redaguoja Hugo Skrastinš. Žurnalas rodo didelį dėmesį literatūrai, meno reprodukcijoms, meno ir knygų apžvalgoms. (Pasklaidžius matyti,

kad jis daug stambesnis už mūsų „Lietuvių Dienas“).

Gal geriausias latvių literatūros žurnalas būtų „Jauna Gaita“ (Naujasis greitis), skirtas literatūrai ir menui. Jį redaguoja L. Landbergs (adr.: Box 20, Postal Station „B“, Hamilton, 53, Ont., Canada, metams 9 dol.), išleina 6 kartus metuose. Stengiasi būti objektyvus kūrybos vertinime ir parinkime.

Anglijoje dar nereguliariai išleina „Ceļa Zīmes“ (Kelio žymės). Leidžia Latvių sąjunga D. Britanijoje. Redaktorius Janis Andrupis.

Leidžiami „Treji Vārti“, kurie skirti Baltijos valstybių literatūrai, menui (spausdinami „Drauge“). Žurnalas buvo sustojęs, bet numatoma, kad vėl pradės eiti, jau organizuojamas naujas redakcijos štabas.

Besikalbant O. Jegens atnešė numerį jo redaguojamo dvisavaitinio kultūrinio priedo prie laikraščio „Latvija Amerikā“ (Latvija Amerikoje). To priedo vardas — „Raksti“ (Raštai). Jegens ne tik jį redaguoja, bet nupiešia ir iliustracijas, net ir pati antraštė jo piešta. Čia dedama gausiai poezijos, novelių.

— *Ar yra kokiu latvių katalikų leidinių išseivijoje?*

— Kaip jau minėjome, Belgijoje yra leidžiamas žurnalas

Jānis Strods

Sv. Veronikos skara

„Gaisma“. Latvių katalikų parapija Chicagoje leidžia „Aglonas Vestis“ biuletenį, kuris pasiekia toli. Latvių katalikų parapijos turi savo leidinius Australijoje, Švedijoje, Anglijoje.

— *Kokius latvių katalikus autorius galėtumėt suminėti?*

— Vienas žymesnių — Antons Rupainis — poetas ir romanistas, Taipgi Janis Klidzejs. Vienas geresniųjų latvių katalikų poetų yra Alberts Spogis.

Juozas Prunskis

not just
saving
but
earning
at the highest legal rate

6% Yearly CERTIFICATE ACCOUNTS
\$5,000 Or More — 2 Year Maturity
YIELD INCREASED TO 6.18%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5 1/4% Yearly CERTIFICATE ACCOUNTS
\$1,000 or more — 3 Months to less than 1 year Maturity
YIELD INCREASES TO 5.39%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5 3/4% Yearly CERTIFICATE ACCOUNTS
\$1,000 or more — 1 Year Maturity
YIELD INCREASES TO 5.92%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

5% Yearly PASSBOOK SAVINGS
Add to or withdraw anytime
YIELD INCREASES TO 5.13%
on interest accumulated for 1 year
INTEREST COMPOUNDED DAILY

PLUS: Deposits received by the 10th. of the month earn interest from the 1st, if the funds remain on deposit to the end of the interest period. Deposits after the 10th of the month earn from date of receipt.
AND: On Passbook accounts, interest paid to day of withdrawal.

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
4192 ARCHER AVENUE AT SACRAMENTO/CHICAGO, ILLINOIS

HOURS
MON., TUES., THURS., FRI.
9 A.M. TO 8 P.M.
SAT. 9 A.M. — 12 NOON
WEDNESDAY
NO BUSINESS TRANSACTED

PHONE 847-1140

Trys parodos Chicagoj

Kad šioje didžiojoje lietuvių kolonijoje parodų netrūksta, liudija ir praėjusio savaitgalio atvejis, kada buvo atidarytos net trys parodos tuo pačiu metu: gyd. Kompl. Fraternitas Lituanica Kudirkos — Kalantos temos — konkurso rezultatai buvo rodomi Sheraton viešbutyje Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos suvažiavimo metu. Konkurse po 375 dolerius premijomis buvo atžymėti keturių mūsų menininkų darbai: Antano Vailkšnoros tapyba, Janinos Kinkienės skulptūrinio žanro kolažas, Algirdo Grigaičio nuotraukų triptikas ir Rimo Cinkos grafika. Šis konkursas, nors ir didelių stebuklų neparodė, bet vis dėlto pateikė keletą pusėtinai pavykusių ir įdomių sprendimų, herojiškojo įvykio temą sprendžiant šiandieninės dailės raidoje.

Amerikos Lietuvių dailininkų sąjungos dailės paroda gegužės 26 d. atidaryta Tautiniuos namuos, 6422 S. Kedzie Ave. Paroda lankoma kasdien nuo 6 iki 10 val. vak. Parodoj dalyvauja 15 dailininkų; išstatyta beveik vien tapybos darbai. Nebėra nė vienos skulptūros. Net grafikos, kuri visada mūsųose buvo ir yra gana stipri, šioje parodoje randame vos kelis pavyzdžius.

Aplamai, parodos lygis nėra labai džiuginantis. Vis dėlto ja išsibėsti keletas darbų, kuriuose dar užčiuopiama menininko individualybė bei profesinio lygio spalvinis bei kompozicinis sprendimas. Prie parodą gelbstinčių darbų visų pirma reikia priskirti tuos keturis Miko Šileikio paveikslus, atliktus su dideliu studijiniu žinojimu, su atstovaujamos epochos kultūra. Michigano pakrantių peizažai, visada dailininko labai mėgiami, ir šioje parodoje dvelkia klasiškojo impresionizmo meile pasauliui ir šileikiška spalvos bei kompozicijos ramybe.

Žiūrovui bus malonu parodoje užtikti ir rečiau kur besirodanti mūsų dailės veterano Adomo Varno naujausias darbus. Akys na krinta gamtos peizažai, atlikti vėlybojo impresionizmo mėgtu pointelistiniu būdu.

Sesuo Mercedes savo tapybose pasinėšusi išgauti tiesiog reljefinį objekto paviršių. Vis dėlto bene geriausias jos darbas yra Nukryžiuojamas, kur to reljefiškumo mažiausiai, o žiūrovą dailininkę pagauna spalvomis.

Antanas Petrikonis lyg ir per daug nusistovėjęs tose pačiose temose ir tuose pačiuose sprendimuose, nors ugningas „Pavasaris“ gana prasimuša priekin.

Magdalenos Stankūnienės spalvinės gėlių žiedo studijos padarytos, lyg stebint žiedlapius pro mikroskopą. Kone abstrakčioji kompozicijoj išgautas beveik aksonominio minkštumo spalvinis efektas.

Aldona Labokienė šį kartą labiau dėmesį patraukia kaip grafikė. Jos spalvotos litografijos „Miškinis“ ir „Romas“ sukurtos su geru šios technikos žinojimu ir nepertemptu temos traktavimu.

Iš Jono Tričio keturių darbų pats geriausias yra medžio graviūra „Barbora“. Portretas toli prašoka visas dailininko tapybas. Medžio raižinys čia atliktas su tokiu šios technikos preciziškumu, su kiekvienos detalės, auksakališku išbaigtumu, o kartu ir su linijos brūkšnio gyvybe, kad raižinyje dingsta visos medienos kietumas, portretas alsuoja nemeluota gyvybe, tikra įkvėpimo ir darbo sinteze.

Šiaip jau geroka dalis šios parodos dailininkų ir jų darbų nepenkopė pilko vidutiniškumo ir patys savęs niekuo atžymėtinu nepralenkė.

savaitgalį užėmė pora meno mėgėjų daktarų: Antanas Lipskis ir Jonas Šalna. Paroda galerijoje vyks iki birželio 3 d. Paroda lankoma savaitės dienomis nuo 7 iki 9 val. vak., šeštadienį ir sekmadienį nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak.

Šios rūšies reiškinys kultūros istorijoje nėra naujiena. Ir gydytojas, advokatas ar inžinierius gali būti geras rašytojas, dailininkas ar muzikas. Apsčiai pavyzdžių turime ir savoje tautoje: juk Pietaris ir Kudirka buvo gydytojai. Vienas iš pirmųjų XX amžiaus amerikiečių poetų yra gydytojas William Carlos Williams. Žymus rusų kompozitorius Aleksandras Borodinas buvo chirurgas. Bet, šiaip ar taip, visa tai yra tik retkarčiais pasitaikančios išimtys, o ne taisyklė, nors paprastai gana daug žmonių laisvalaikio užsiminėja įvairiais menais. Sakysim, ir epochinis politikas Winston Churchill laisvalaikio mėgo tapyti. Tačiau nei jis pats gyvas su savo tapybomis veržėsi į galerijas, nei, jam mirus, dailės muziejai ieško jo darbų.

Šitokiame profesijos, meno ir gyvenimo kontekste ar nevertėtų ir mūsikiams įvairaus meno laisvalaikininkams pamąstyti dėl trokštamo per greito viešo pripažinimo. Kiekvienam verta ir teisinga savo pomėgių laisvalaikiniais rezultatais pradžiuginti savo namų svečius bei artimus bičiulius. Bet ar verta visa tai greit padaryti viešų galerijų reikalu, reikėtų labai ir labai pagalvoti. Ir mūsų galerijų vadovai vis dėlto turėtų stengtis galerijų reikiamo lygio statusą išlaikyti.

Visa, kas čia pasakyta, nebūtinai raišikiškai taikoma Antano Lipskio ir Jono Šalnos parodai. Savo pomėgiui abudu jie ne viename paveiksle ar skulptūroje parodo daug širdies, nuovokos ir neabejotino talento. Tačiau vis dėlto reikėtų nepamiršti, kad yra ne vien medicinos, bet ir dailės mokslas, kad ir menai vien įkvėpimo ir pomėgio neužtenka, o reikia ir didelio, metų metais įsigijamo, akademinio žinojimo, paremto ir talentu, ir kietu darbu. Ką visa tai reiškia kūrinybiškai rezultate, labai gerai matyti, palyginus dr. Antano Lipskio darbus Čiurlionio galerijoje ir Miko Šileikio tapybas Tautiniuos namuos. Abiejose parodose ir Lipskio, ir Šileikio tapybos rodo tas pačias impresionizmo užuominų kryptis. Tik Lipskio darbuose negali nematyti viso to dar gana pradinio mėgėjiškumo, kai tuo tampa Šileikio drobės dvelkia ne vien tik įkvėpimo, bet ir akademinio žinojimo kur, ką ir kaip daryti sinteze. Vis dėlto Antanas Lipskis geriausių rezultatų pasiekia ne ten, kur įsiai savo objektus traktuoja grynai impresionistiškai, o ten, kur įsiai atsistoja ant savotiškos impresionizmo ir kone abstraktizmo ribos. Todėl ir parodoje geriausiai pavykę darbai ar tik nebus „Geltona rožė“ ir „Bokalas“.

Dr. Jono Šalnos skulptūros yra visos padarytos iš medžio šakų, šaknų ar kelmų. Mūsųose jau netrūksta žmonių, pasakytume, šaknine skulptūra gana įdomiai žaidžiančių. Visa tai nėra didelė naujiena, ir mūsų liaudies meistrai prieš šimtmečius iš šaknų ir šakų drožė lazdas su žalčių ar vėlinių galvomis. Toks realus ir primityvus objekto traktavimas šiame liaudies meno klode ne kartą sukūrė tikrus liaudies meno šedevirus. Kaip dabar traktuoti mūsų inteligentų žaidimą šaknimis, kai skulptūrų temos: Paukščių simfonija, Dūdėlė pučia Parnas, Estradinė šokėja, Ilgesys, Vagabundas ir pan.? Man rodos, kad čia atsiduriame kažkokioj tūsumoj. Nuoširdaus ir liaudinio, tuo mačiu labai vertingo, primity-

Mikas Šileikis (g. 1893)

Gėlynas

Antikomentarai

PRANAS VISVYDAS

„Koks nekantrus. Ar negali palaukti“, priekaištauju skolintojui, „What's the rush“, stabdo mane bendradarbis. „Can't you wait“, sako bosas, o pats nervingai barbena telefoną: „She must be asleep“.

Žmonės vieni kitus kaltina nekantrumu. Siūlo palaukti, nors patys laukti nenori. Kantrybė sutrina rūstybę — sako liaudies priežodis. Bet mūsų epocha netiki priežodžiais. Rūstybė dažniau sutrina kantrybę. Ir dar kaip — į miltus.

O vis dėlto, šalia televizijos, irzlus ar pakantus laukimas, tur būt, yra didžiausia žmonijos pramoga.

Pernai Lietuvoj leidžiamoj „Poezijos pavasario“ antologijoj laukimo nuotaikos susilaukė ypatingo dėmesio. Poetas Vincas Giedra savo eilėraštyje „Laukimo poezija“ rašo:

Neskubėk, žuvele, užkibti ant žvejo kabliuko, —

Tegu jis palaukia ilgiau.

Panašiai pataria ir mergaitė, skubančiai prie laukiančio savo vaikinio, ir laimei-moteriai, kurios negalėdamos prišaukti, stoviai baigia:

Ir man bepaliks vien ilgo kantraus laukimo poezija. Dėkoju tau ir už ją!

Gana dialektiškai laukimo būseną suvokia Jonas Strielkūnas: „O laukiančiai sielai džiugu ir bangu“. Eduardas Miečelaitis, įkvėptas R. M. Rilke, eilėraštyje „Laukimas“ sukuria žvangią metaforą: „Aš laukiu Tavęs — kaip bokšto varpas realiai“. Gi bičiuliškas Azerbaidžano poetas Nabi Chazri duoda rytietiški išminčių palyginimą: „Kalnai — kaip žmonės. Laukia ir gyvena“. Jie ne tik laukia, bet „kantriai gyvenimą ir savo amžių neša“.

Taigi tenyščiai poetai į laukimą žiūri su lyriška ramybe. Atseit, — nesijaudinkit, brolieliai. Palaukit. Viskas savaime susitvarkys.

Kantraus laukimo dėsni, esu tikras, labai gerai žino lietuviai išeiviai. Nuo 1945 metų — per

vumo čia nebėra. Nėra ir individualaus skulptūros autoriaus įprasta jo savoka, nes čia tik sekamas pačios gamtos išradingumas. Todėl gal visa tai būtų geriau ir palikti vien savuotės aplinkai.

K. Priešpylis

asfaltas! Šalikelės apsidintos drėtinamais žalumynais. Kur-nekur riegso „skoningos“ ir labai informuojančios Vodka reklamos. Pavyzdžiui: Kas išrado atsuktuvą? Smirnovas! Kas yra Reiska? Seniausia vodka! Kas išrado Kruvinąją Marytę? Smirnovas!

Tik važiuok, tik gėrėkis, tik skaityk. Bet ar ilgai?

Staiga sužviegia stabdžiai. Judėjimas sustoja. Santa Monikos greitkelis pavirsta sukrešėjusia arterija. Išgaruoja romantika. Kantrybė maišosi su dūmais, pyktis su benzino dvoku. Stovėk kaip asilas, ir lauk, kada atvažiuos vilkikai ar gaisrininkai ir nutemps į šalį apvirtusį gigantą, vežusį keletą tonų apelsinų.

Kas kaltas? „That crazy lady!“, aiškina g'ganto šoferis. „She stopped her blue Cad right in front of my truck“.

Anksčiau nekantriai laukdavau lietuviškos spaudos. Šiandien, pašto technologijos tobulėjimo eroje, įpratus tik tikėtis, kad leidinys kada nors ateis. Šeštadieninis „Draugo“ priedas manė

pasielia reguliariai — tik sekančią trečiadienį ar ketvirtadienį. Kai užsisakiau „Books Abroad“ žurnalą, kurį Oklahomoje leidžia estas profesorius, ilgai laukti neteko. Po savaitės žurnalas gulėjo ant mano rašomojo stalo.

Kas kita su atviro žodžio mėnraščiu „Akiračiai“. Išlaukiau daugiau kaip tris savaites, nors užsisakydamas mandagiai prašiau prisiųsti jau išėjusį sausio numerį: mat, rūpėjo pasiskaityti, ką ten apie mane rašo visų šventų.

(Nukelta 1 p. 6 pusl.)

SOUTHWEST
FEDERAL SAVINGS
for all your savings needs
3525 W. 63rd Street, Chicago
Phone — 436-4600

KOSTAS BUTKUS

Tel. PR 8-2781 (778-2781)

TVOROS, LANGAI, DURYS

STOGELIAI, RINOS,

APKALIMAI (Siding).

American Travel Service Bureau, vadovaujamas Walter Rask-Rasčiausko, organizuoja turistines ekskursijas į Lietuvą. Jo ekskursijos tvarkingai suorganizuotos ir vyksta sklandžiai. Visos grupės turi patyrusius patydvovus. Ekskursijų maršrutas sekantis:

6 DIENOS LIETUVOJE

5 DIENOS VILNIUJE (įskaitant ½ dienos kelionę į TRAKUS)

1 DIENA KAUNE, 5 DIENOS TALLINNE (Estijoje).

DAR YRA VIETŲ SEKANČIOSE EKSKURSIJOSE:

Nr. 7	Liepos mėn. 19 d.	14 dienų kelionė
IS CHICAGOS	— \$97.00	IS NEW YORKO — \$797.00
Nr. 9	Rugpjūčio mėn. 13 d.	21 diena (su Roma)
IS CHICAGOS	— \$1012.00	
Nr. 10	Rugpjūčio mėn. 22 d.	14 dienų kelionė
IS CHICAGOS	— \$372.00	IS NEW YORKO — \$772.00
Nr. 11	Spalio mėn. 1 d.	15 dienų kelionė
IS CHICAGOS	— \$782.00	IS NEW YORKO — \$682.00
Nr. 12	Gruodžio mėn. 19 d.	14 dienų kelionė
IS CHICAGOS	— \$787.00	IS NEW YORKO — \$687.00

Prašome pasirinkti Jums tinkamiausią kelionės datą ir registruotis, nes dalyvių skaičius grupėse ribotas. Įmokėjimas asmeniui \$100.00 Paskelbtos kainos — gyvenant dviese kambaryje; atskiras kambarys — \$85.00 papildomo mokesčio, o ekskursijose su Roma — \$100.00 papildomo mokesčio.

ALL AIR FARES SUBJECT TO CHANGE AND/OR GOVERNMENT APPROVAL

Visais kelių reikalais prašau kreiptis į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 SOUTH WESTERN AVENUE

Chicago, Illinois 60643

Telefonas (312) 238-9787

Taip pat paruošiami kvietimus giminėms atvykti į Ameriką; teikiame informacijas kelių reikalais į visus pasaulio kraštus, parūpiname visas ir bilietus.

Philomena sako...

DOLERIAI TURI KOJAS, jie greit išsina ir nebegrižta. Jūsų doleriams reikia vado, kad jie nepaklystų.

Jūs jiems patarnaukite, nuneškite į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę. Tenai jūsų doleriai bus saugioj vietoj ir augšti nuosimčiai atklės naują dolerių šeimą. Jūs dirbate, tegul ir jūsų doleriai dirba.

Jei norite įsigyti namą, turėti pakankamai lėšų vaikų mokslui ar senatvei, laikas dabar pradėti taupyti.

5%	5 1/4%	5 3/4%	6%
Regular Passbook Account	90 Day Passbook Accounts	\$1,000 or more Savings Certificate (1 to 2 yrs.)	\$5,000 or more Savings Certificate (2 to 10 yrs.)

CHICAGO ★★★★★

savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

Užsakykite Dabar. Užsakykite tik per

INTERTRADE

EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street

Penktas aukštas

New York, N.Y. 10010

Tel.: 982-1530

LABAI SVARBU

AUTOMOBILIAI

Pilnai garantuotas

greičiausias pristatymas

Pasirinkite iš šių modelių

ZHIGULI VAZ 2101

US \$3520.00

NAUJAUSIAS PAGERINTAS

EXPORT MODEL

ZHIGULI VAZ 2103

US \$4036.50

FURGON STATION

WAGON

US \$3881.25

EXPORT MODEL

MOSKVICHI 412 IE

US \$3570.00

MOSKVICHI 408 IE

US \$3285.00

ZAPOROZHETS ZAZ 968

US \$2250.00

REIKALAUKIT SPECIALIAUS BIULETENIO SU AUTOMOBILIŲ PAVEIKSLAIS, APARTAMENTAIS, NAUDOTAIS RŪBAIS, SPECIAMIIS, IS USSR

REIKALAUKITE MOSŲ SPECIALIŲ BIULETENIŲ.

MES TURIM 14 METŲ PATYRIMĄ SIAME BIZNISE IR TAIP PAT TURIM TOKSŲ KLIENTŲ.

Nauji leidiniai

• **Vincas Trumpa, NAPOLEONAS BALTIJA AMERIKA.** Istorinės sintezės bandymas. Išleido Algimanto Mackaus knygos leidimo fondas 1973 m. Chicagoje. Knygos apimtis 800 egz. Spaudė Morkūno spaustuvė, 6051 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. 60636. Leidinys kietais viršeliais, 254 psl., kainą \$6.00, gaunamas ir "Drauge".

Ligi šiol vien periodikoje savo istorinėmis temomis gyvai besireiškiančio mūšio istoriko Vinco Trumpos ši pirmoji knyga laikytina kaip gerokai pavėluota naujiena autoriaus debiutinė prasmė. Tačiau pasirinktos temos ir jos dėstymo prasmė ji iš tikrųjų yra ne kiek nepavėluota, o parašyta ir išleista kaip tik šiai knygai labai parankiame dabarties politiniųėjimų kontekste.

V. Trumpos "Napoleonas Baltija Amerika" mūsų istorikų darbuose yra šviežia ir autorius išskirtinai dėmesiu pasaulinei vieno laikotarpio problemai, o ne vien, kaip mūsų vis būdavo įprasta, tik centrinei kuriai nors Lietuvos ir lietuvių tautos temai. Visas kitas pasaulis mums dažnai būdavo lyg ir šalutinis dalykas. Tuo tarpu Trumpa šioje savo studijoje sprendžia gana įdomią napoleoniškos Europos situaciją, pagrindinį dėmesį skirdamas Baltijos regionui. Nėgana to, problema autorius permeta dar ir per Atlantą, įplindamas į jį ir Jungtinių Amerikos Valstybių ir jų aužuomeninius interesus Baltijos jūroje.

Kaip išnašos rodo, visi ligi šiol žinomi šios temos šaltiniai autoriaus yra akylai išstudijuoti. Dar daugiau, atkreiptas dėmesys kaip tik į tai, kas anam napoleoniniam laikotarpiui turėjo lemiamos reikšmės, o kitų, apie tai rašiusių, čia buvo prabėgta pro šalį.

Pačiam autoriui net ir neužsimenant, skaitytojui kyla tiesiog provokuojančios analogijos tarp Napoleono pastangų apjungti savo valioje Europą, tarp Hitlerio "Naujosios Europos" vizijų ir tarp šiandieninės Bendrosios Rinkos ir politinės Europos vienybės.

Knyga parašyta gyva, o ne sausai istoriška kalba, vienu kitu stabtelėjant ir prie geografinės Lietuvos ir lietuvių tautos, gale pridėdant net vieną skyrelį, užvardintą "Napoleonas ir lietuviai".

Ta pačia proga čia reikėtų prisiminti vieną mūsų istorikų veiklą ir šios rūšies studijų periodinius leidinius sunkiai atskiratomą ydą — nekvepiantį dėmesio į šiandieninę lietuvių kalbos kultūrą. Neretai istorinės temos rašomos, mažai paisant ir kalbos grynumo, ir stilištinio jos sklandumo, ir gramatikos bei sintaksės nustatytų taisyklių. V. Trumpos knygai šia prasme mažai ką galėtume prikišti. Vis dėlto galutinis akylaus lietuviško "aprobatas" būtų ir čia.

IS MODELINŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida
Galima pirkti dalimis ir išmokėtina
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western — Tel. GR 6-4421

10% — 20% — 30% pigiau mokėsi
už apdraudą nuo ugnies ir automob.
bilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 WEST 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

G E L E S
BEVERLY HILLS GELINČIA
Vestuvėms, banketams, laidotuviams
ir kitokioms progoms
2443 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

buvęs ne pro šalį. Sakysim, knygoje pakartotinai vis "teikiama", kur turėtų būti "teikiama", sakoma "virš 400 Amerikos jūrinių", kai turėtų būti "daugiau kaip 400...", rašoma trunks — lūs, o reikia "trunks lūs", randame net slavišką "po teisybei", vietoj lietuviškojo "iš tiesų".

• **LITUANUS, 1973, Volume 19, No. 1.** The Lithuanian Quarterly. Čio numerio redaktorius Antanas Klimas, University of Rochester. Žurnalą leidžia Lithuanian Foundation, Inc. Administratorius Jonas Kučėnas. Metinė prenumerata \$8.00. Redakcijos ir administracijos adresas: Lituanius, P. O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690.

Šio numerio pagrindiniai autoriai ir jų straipsniai yra šie: Morton Benson "Professor Antanas Salys (1902-1972)"; Antanas Klimas "Baltic and Slavic Revisited"; Jiri Marvan "To Celebrate Pavel Trost's 65th Birthday"; Jiri Marvan "Baltic and Indo-European Ergative"; Rimvydas Šliažas "Elements of Old Prussian Mythology in Guenter Grass' Dog Years"; William Urban "Religion in Medieval Baltic"; Jonas Puzinas "The Situation in Occupied Lithuania: Administration, Indoctrination and Russianization".

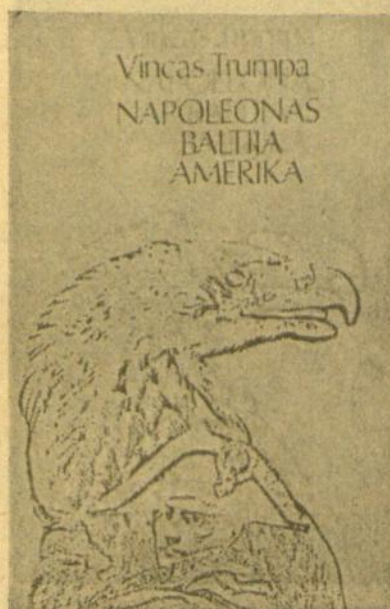
Keturi žurno o puslapiai skirti Niujolės Vedygės-Palubinskienės grafikos darbų nuotraukoms. Anglų kalbon išverstas ir žurnale patalpintas Adolfo Valėsškos straipsnis apie šios dailininkės kūrybą, paimtas iš Draugo kultūrinio priedo 1972 m. rugsėjo 23 d. Knygų apžvalgos puslapiuose pristatomi Encyclopaedia Lituanica I ir II tomai

• **BOOKS ABROAD, Volume 47, Number 2, Spring 1973.** An International Literary Quarterly. Sponsored by The University of Oklahoma. Editor: Ivar Ivask.

Žurnalas skirtas daugiausia šių dienų pasaulinės literatūros problemoms. Redaktorius moka jas gerai užduoti ir pasitelkti reikiamus bendradarbius. Pasaulinėje naujų leidinių apžvalgoje kiekvieną kartą aptariama ir viena kita nauja lietuvių literatūros knyga, išleista tiek išėjimo, tiek Lietuvoje. Šį kartą recenzuojama Alfonso Bukontos eilėraščių rinkinys "Piešiniai ant vandens" (R. Šilbajoris), Juozo G. Ginskio drama "Grasos namai" (Alg. Landsbergis), Jono Juškaicio poezija "Mėlyna žibutė apšvieta likimu" (R. Šilbajoris) ir Jono Mekso "Reminiscencijos" (R. Šilbajoris). Žurnalo metinė prenumerata \$8.00. Adresas: Books Abroad, 1005 Asp Ave., Norman, Okla. 73069.

• **LAISKAI LIETUVIAMS, 1973 m. gegužės mėn. Nr. 5.** Religinės ir tautinės kultūros žurnalas, leidžiamas lietuvių jėzuitų. Redaguoja Juozas Vaišnys, S.J. Metinė prenumerata \$5.00. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

Gegužės mėnesio vedamasis skirtas šiandieninei motinystės suvienikinimo temai. Spausdinamas premijuotasis Marijos Eivaitės rašinys "Mano tikėjimo svyravimai". Tešiamas Felikso Jucevičiaus meno raidos aptarimas, šį kartą dėmesį skiriant impresionizmui. Apie tautą krikščioniškosios pasaulėžiūros požiūriu rašo Vacys Kuprys, o Br. Krištanavičius, S.J. toliau pasakoja nepriklausomo Lietuvos laikotarpio jėzuitų istoriją. Kun. Juozas Prunskis recenzuoja amerikiečio parašytą knygą "I Found God in Soviet Russia", kurioje plačiai rašoma apie lietuvių kunigą Vorkutos kasyklose. Įdomūs ir kiti žurnalo įpras-tiniai skyriai.

Dail. Vytauto O. Virkūno sukurtas V. Trumpos knygos viršelis.

• **TECHNIKOS ŽODIS, 1973 m. sausio — balandžio mėn. Nr. 1-2.** Leidžia Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjunga Chicago's skyriaus Techninės spaudos komisija. Vyr. redaktorius — G. J. Lazauskas, 208 W. Natoma Ave., Addison, Ill. 60101. Techn. redaktorius — J. Slabokas. Administratorius J. Sakalas, 7025 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata \$6.00, studentams — \$2.00.

Dauguma naujo numerio puslapių skirta vienuoliktam PLIAS ir ALIAS suvažiavimui Washington: paskaitos, įvairūs aprašai, nuotraukos ir kiti suvažiavimo atgarsiai.

• **LIETUVIŲ DIENOS, 1973 m. balandžio mėn. Nr. 4.** Redakcinė kolegija: D. Mackailienė, P. Gasparonis, V. Prižintas. Leidžia A. Skirius. Administratorius G. Rukšėnas. Metinė prenumerata \$9.00, garbės prenumerata \$15.00. Redakcijos ir administracijos adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029. Bronius Kvikius rašo apie kun. Juozą Prunskį jo 65 metų jubiliejaus proga. Raštas iliustruojamas įvairiomis nuotraukomis iš jubilato gyvenimo. Spausdinama Liudo Dovydeno novelė, duodama Kotrynos Grigaitytės poezijos. Bronys Raila rašo apie neseniai mirusį prof. Stasį Žymantą, minimas "Antro kaimo" dešimtmetis.

• **Zenta Temisonaitė, PAVASARIS IR AŠ.** Eilėraščiai. Rinkinys 48 psl. Spausdintas Nidos spaustuvėje, Londone, Anglijoje. Kaina 2 dol. Leidinyje yra 30 eilėraščių, suskirstytų į šiuos skyrius: Piešiniai, Poetiniai susimastymai, Keturių dimensijos ir Trys giesmės saulei. Tai gamtos ir filosofinių užuominų Belgijoje gyvenančios autorės lyrinis debiutas.

• **VILTIS, Volume 32, No. 1, May, 1973.** Įvairių tautų folklorui skirtas žurnalas. Redaguoja ir leidžia V. F. Bieliajus, P. O. Box 1226, Denver, Colorado.

do 80201. Metinė prenumerata \$5.00.

• **SKAUTŲ AIDAS, 1973 m. balandžio mėn. Nr. 4.** Redaguoja J. Toliušis, 7220 S. California Ave., Chicago, Ill. 60629. Administratorius A. Orentas, 6840 S. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata \$5.00, garbės prenumerata \$15.00.

• **MUZIKA ŽINIOS, 1973 m. balandžio mėn. Nr. 1-2.** Leidžia Lietuvių vargonininkų — muzikų sąjunga. Žurnalas išeina 4 kartus per metus. Redaguoja V. Mamaitis. Anglų kalbos redaktorė — L. Stukienė. Žurnalo metinė prenumerata \$5.00. Redakcijos ir administracijos adresas: 209 Clark Place, Elizabeth, N. J. 07206.

• **MŪSŲ ŽINIOS, 1973 m. gegužės mėn. 20 d. Nr. 10.** Lietuvių jėzuitų ir Jaunimo centro Chicagoje biuletenis. Atsakingasis redaktorius — Alg. Kezys, S.J. Biuletenį redaguoja Danutė Vakarė, 7114 S. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629.

• **SVEČIAS, 1973 m. sausio-kovo mėn. Nr. 1.** Lietuvių evangelikų liuteronų laikraštis. Redaguoja kun. A. Trakis, 6620 S. St. Louis Ave., Chicago, Ill. 60629. Leidžia Lietuvių evangelikų liuteronų bažnyčios vyriausioji taryba. Laikraštis išeina kas tris mėnesius. Metinė prenumerata Amerikoje, Kanadoje ir Australijoje 4 dol., Anglijoje 1,5 svaro, Vokietijoje 8 DM. Amerikoje prenumeratą galima siųsti šiuo adresu: Dr. Adelė Trakis, 6620 S. St. Louis Ave., Chicago, Ill. 60629.

• **AKIRACIJAI, 1973 m. kovo mėn. Nr. 3.** Atviro žodžio mėnraštis, šio numerio redakcija. D.

WAGNER & SONS
Typewriters, Adding Machines & Checkwriters
Nuomola — Parduoja — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50m. patikimas patarnavimas
5610 South Pulaski Road
Phone — 581-4111

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išplaustyti paveikslai rėmai, pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu apdėti rėmai.

2400 So., Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Frank Zogas
Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

5%
All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

6%
2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

Antikomentarai

(Atkelta iš 5 pusl.)

Jų ir silpnųjų gynėjas V. Trumpa (jam vis atrodo, kad aš savo rašiniais juos nuskriaudžiu).

Uolūs "Akiračių" leidėjai (pašventėliai) estų pavyzdžiu sekti nenori. Jiems parankiau vadovautis tradicine Rytų Europos patarle: lėčiau važiuodami, toliau nuvažiuosim.

Kaip visuomet, ir laukimo vandenynė yra kelios gražios iš-

Bielskus, K. Drunga, G. Procuta, L. Mockūnas, dr. T. Remeikis, Z. Rekašius ir H. Žemelis. Metinė prenumerata \$6.00. Adresas: 6821 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629.

• **VYTIS, 1973 m. gegužės mėn. Nr. 5.** Lietuvos Vyčių žurnalas. Redaguoja Loretta I. Stukas, 1467 Force Drive, Mountaintside, N. J. 07092. Metinė prenumerata \$4.00. Administracijos adresas: Vytis, 1625 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60636.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidars pirmą ir kėtvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois, 60629
Tel. PProspect 6-8998

PLOKŠTELĖS, GAUNAMOS "DRAUGO" ADMINISTRACIJOJE

Plokštelių pavadinimas

AURELIA
ARIJOS
DAINOS

DAINOS LIETUVAI
GINA CAPKAUSKAS dainuoja
LIETUVIŲ TAUTINIAI SOKIAI

LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYCIOS VATIKA-NE PASVENTINIMO IŠKILMĖS

OL TOLL TOLL...

JŪREIVIŲ KELIAI

RADIO VAKARUSKININKĖS DAINUOJA

SILVOS MARIJOS KOPLYCIOS PASVENTINIMO IR RELIGINIO KONCERTO MOMENTAI

ZIRGINELIAI

DAINOS

GRĮSIM, GRĮSIM

AKVARELĖ

ZIBURĖLIS

MUZIKA FRANZ LISZT

KETURI AUTORIAI: Poezija ir proza

LITERATŪROS VAKARAS

SEK PASAKĄ

ZUKIS PUKIS

RINKINYS 25

26

27

28

LIETUVIŲ KOMPOZITORIŲ DAINOS

LIETUVOS GIESMĖS

LIETUVOS SENOS IR NAUJOS DAINOS

LIETUVOS ATSIMINIMAI (Jubiliejaus proga)

SUK, SUK RATELJ

MES ŽENGIAM SU DAINA

MANO ATSIMINIMAI LIETUVOS

DAINUOJAM SU LEONE

DAINOS IR ARIJOS

AIDUTĖS DAINUOJA

VASARIO 16. LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 50 METŲ MINĖJIMAS

imtys — vilties salos. Būtent: šiandien kirpyklose ilgai laukti pavalo smilkinius, ir nešdinkis nereikia. Ilgaplaukiai ir garbanočiai jų nelanko, gi sokratiškų plikių nukirpimas kirpėjams — tik nusisiplaut. Dėl fasono pavazinė ja mašinėlė po kaklą, pažnybčio-

ja žirkėmis panosėje, skustuvu pavalio smilkinius, ir nešdinkis lauk, aišku, užmokėjęs pustrečio dolerio.

Taip pat ir nelaimės laukti nereikia. Ji ateina nelaukiamia. Bet kas jos nori!

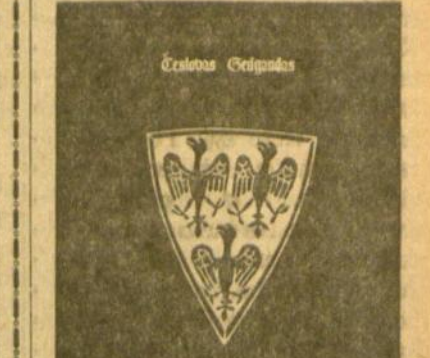

Tai pirmoji solistės GINOS ČAPKAUSKIENĖS plokštelė.

gaunama pas platintojus ir "Draugo" administracijoje (kaina — \$6.00)

arba šiuo adresu (su persiuntimu — \$6.75)

Enterprises Belle — Arti Engr. P. O. Box 122, La Salle 650, Que., Canada

Tai pirmoji solistės GINOS ČAPKAUSKIENĖS plokštelė.

Ši nekantriai laukta G. Gedgaudo knyga

MŪSŲ PRAETIES BEIEŠKANT

atskleidžiant daug mūsų senovės papadčių, pagaliau išvysto šviesą. Kietais viršeliais 15 dol.

Perlaidda galima siųsti tiesiog autorius:

P. O. Box 5544, Santa Monica, California 90405

HIGH RATES

5% Per Annum PAID QUARTERLY 6% Per Annum

Passbook Accounts

—AT—

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N

HIGHEST RESERVES

4071 Archer Avenue

(West of California Ave.)

Chicago, Ill. 60632

TEL — LA 3 - 8248

5 1/2% Per Annum Investment Bonus Certificates

INSURED

5 3/4% Per Annum \$1000 or more Certificates 1 year min.

Artistai	Kaina
A. Jūratė Paukštelis	(Stereo) \$5.00
Stasys Baras - Baranauškas	(Mono) 6.00
Aldona Stempuzienė	(Stereo) 7.00
	(Mono) 6.00
Salomėja Cerienė	(Stereo) 4.00
	(Stereo) 8.00
(Išleido L. Bendr. kultūros Fondas)	(Stereo) 5.00
	(Mono) 4.50
(Išleido Liet. Vyčiai)	5.00
Philadelphijos Lietuvių choras "Viltis"	(Stereo) 6.00
Modernūs kūriniai, atliekami Tamošino orkestro ir solistų	5.00
(S. Barcus)	4.95
	5.00
	5.00
A. Trečiokas	5.00
Kvartetas Viltis	(Stereo) 5.00
Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys	6.00
Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys	6.00
Planistė Julija Rajauskas	(Stereo) 6.00
III-sis	5.00
IV-sis	5.00
Laima Rastenytė	5.00
Grigaitytės ir Tifinelių šeima	5.00
A. Dvariono muzika	5.00
A. Šabanauškas dainuoja	5.00
P. Dede-Grūžinis-Volteraitė	5.00
Karo muz. orkestras ir kiti	5.00
	(Mono) 5.00
	(Mono) 5.00
Stasė Klimaitė	(Stereo) \$5.00
Algirdas Brazis ir Zibuoklės	(Stereo) 5.00
Lietuvos Valstyb. Radio Ansamblis	(Stereo) 5.00
Brazis, Zibuoklės, Juodytė	(Stereo) 5.00
Vilniaus Tautinis choras ir solistai	(Stereo) 5.00
New Yorko Vyčių oktetas	(Stereo) 5.00
L. Juodytė ir gitara	(Hi-fi) 5.00
L. Juodytės dainavimas	(Hi-fi) 5.00
Janina Nemeikaitė-Armonienė	(Stereo) 5.00
Vadovaujia Alice Stephens	(Stereo) 5.00
L. Stukas, Zibuoklės, Rūtos ir parapijų ansambliai	(Stereo) 5.00

(Illinois valstybės gyventojai prie tų kainų pridėkite 5% taksų mokesčius ir 25 centus persiuntimui.)

Užsakymus siųskite: DRAUGAS
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

Kultūrinė kronika

Dobužinskio darbų paroda Kultūros židiny

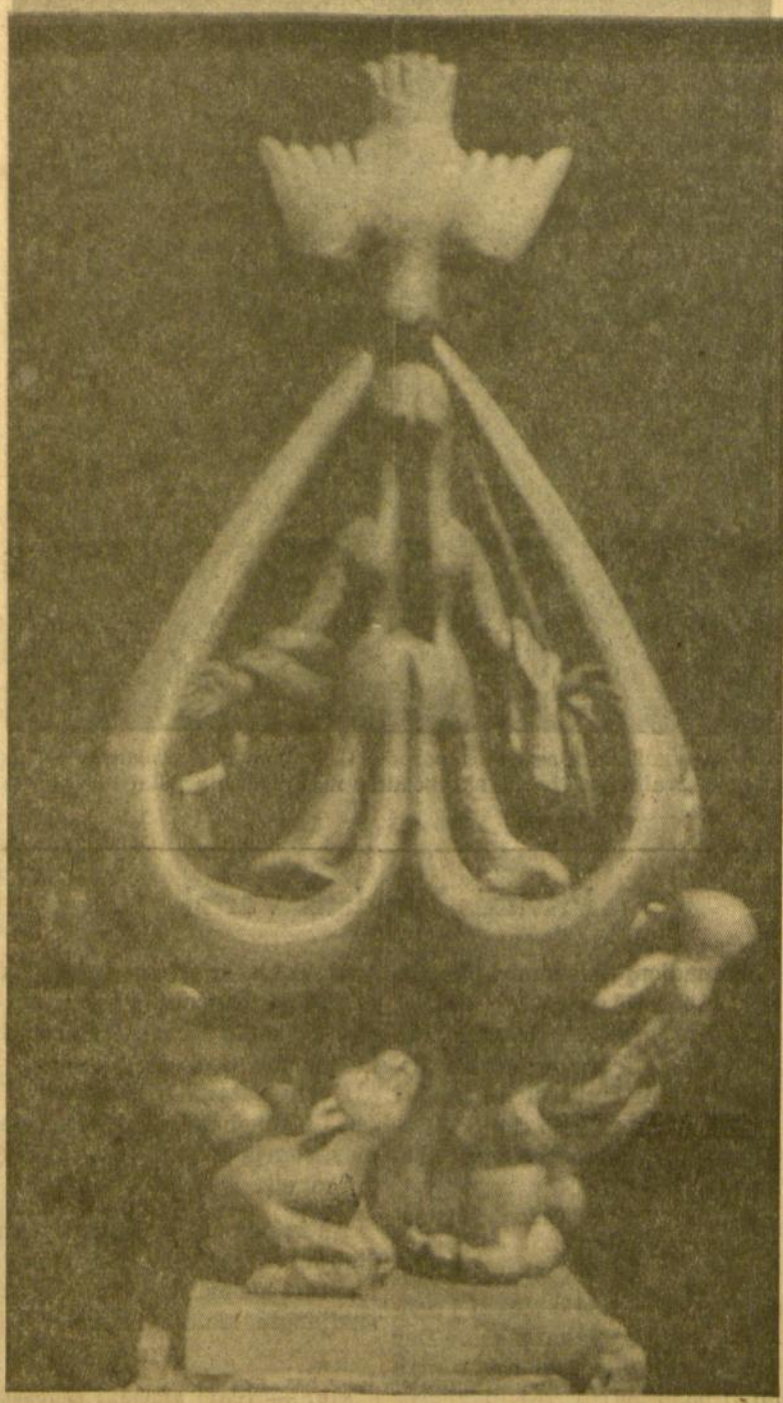
Mstislavo Dobužinskio (1875 — 1957) tapybos, teatro eskizų, akvarelų ir piešinių paroda buvo surengta Kultūros židiny, Brooklyn, N.Y., gegužės 26—27 d. Paroda rengė Lietuvos moterų klubų federacijos New Yorko klubas. Buvo išstatyti 53 dailininko darbai. Parodos antraštinė tema "Senoji Lietuva". Prof. Mstislavas Dobužinskis yra tarptautinio masto menininkas, grafikas, peizažistas ir scenos dekoratorius. 1930 — 1932 m. profesoriavo Lietuvos Meno mokykloje. Nuo 1925 m. iki 1939 m. sukūrė nepaprastai vertingas dekoracijas visai šiai mūsų valstybinio teatro pastatymų. Jo kūrinių galima rasti net 63 juose Europos ir Amerikos muziejuose.

Dailininkas tiesiog buvo įsimylėjęs istorinės Lietuvos senovės kampelius, į senąją krašto architektūrą, į liaudies meną. Tai labai akivaizdžiai matyti ir iš laiško jo parodos rengėjams Wilkes-Barre, Pa. 1944 m. Štai ano laiško ištrauka:

"Aš tikiuosi, kad mano lietuviška paroda bus įdomi šio krašto lietuviams, ypač šio miesto gyventojams. Esu laimingas, galėdamas parodyti mums tikrai ir dalį savo įspūdžių iš mūsų gražiosios Lietuvos. Aš turėjau progos gerai susipažinti su visa Lietuva, kai ten gyvenau, padarydamas eilę kelionių, ir nupaišiau daugybę senos lietuviškos architektūros bruožų.

Deja, aš neturiu čia savo Vilniaus darbų, mano mylimo miesto, kuriame gyvenau daug metų prieš Pirmąjį pasaulinį karą.

Noriu tikėti, kad mano paveikslai duos žiūrovams supratimą apie senos kultūros grožį ir mažų Lietuvos miestelių ir kaimų savitumą..."

Jacques Lipchitz (1891 — 1973. V. 28) Notre Dame de Liesse. Skulptūra Notre Dame de Toute Grace bažnyčioje, Assy, Prancūzijoje

Mirė skulptorius Jacques Lipchitz

Pasaulinio garso žydų kilmės skulptorius Jacques Lipchitz gegužės mėn. 28 d. mirė Capri saloje, Italijoje. Skulptorius buvo gimęs 1891 m. Druskininkuose, Lietuvoje, tuose pačiuose Druskininkuose, kurie yra ir mūsų M. K. Čiurlionio tėviškė. Įvairiomis progomis Čiurlionį ir savo gimti-

nę Lipchitzas vis gana šiltai prisimindavo. Labai nostalgikai ir su begalinio pietizmo Čiurlionį ir Druskininkus jis mini ir 1961 m. rašytame laiške estų poetui ir meno istorikui Aleksiui Rannitui, laišką baigdamas: "Our dear, our unforgettable Druskininkai!" (Lituans, Number 4, Winter 1965).

1909 metais J. Lipchitz apsigyveno Paryžiuje, artimai bend-

raudamas su Picasso, Gris ir Archipenko. Pirmoji jo skulptūrų paroda buvo atidaryta 1920 m. 1915—1925 metų jo kūrybos laikotarpis buvo išskirtinė duoklė kubizmui. Vėliau jis pamėgo labiau natūralias savo figūrų formas, jomis nuvedamas iki simbolinio surrealizmo. Nuo 1941 metų daugiausia gyveno New Yorke, nevengdamas kontaktų ir su lietuvišiais, pavyzdžiui, skulptorei Kepalaitei rengiant savo darbų parodą, buvo parašęs įvadą šios parodos katalogui.

Jacques Lipchitzo skulptūrų galima rasti viso pasaulio ryškiausiose dailės muziejuose. Daug kur prie jo skulptūrų vis būna pažymėta, kad skulptorius Lithuanian-born. Šitai galima pastebėti Los Angeles meno muziejuje, Moderniojo meno muziejuje, New Yorke, ir kitur.

Koncertuoja Vl. Jakubėno mokiniai

Vlodo Jakubėno fortepijono mokinių recitalis įvyks penktadienį, birželio mėn. 8 d. 7:30 vakare Jaunimo centro didžiojoje salėje. Dalyvaus 24 mokiniai, jų tarpe dalis pažengusių. Iš jų Edmundas Stukas atliks L.v. Beethoveno I dalį sonatos "Appassionata"; Vida Galenaitė — Cl. Debussy "Fejerværker" (Feux d'Amfice) ir Jūratė Laučiūtė R. Schumanno fortepijono koncerto pirmąją dalį, V. Jakubėnui II fortepijono atliekant orkestro partiją. Po koncerto įvyks mokinių tėvų rengiama arbatėlė.

Lietuvis paraulinėje foto parodoje

Aleksas Urba, lietuvis foto menininkas, buvęs "Playboy" žurnal'o fotografas, dabar verčiasi savo studijoje Chicagoje, dalyvauja su savo foto darbais III pasaulinėje fotografijos parodoje Hamburge. Paroda vyks šį rudenį.

Svyruojančiam pasauliui atramos beiėskant

Giliai mintimi pasižymįs kardinolas Jonas Wright parašė naują knygą: "The Church: Hope of the World". Veikalą redagavo D. W. Wuerl, išleido Prow Books, Kenoshoje, 1972 m. 192 psl. 5 dol. 95 ct.

Kardinolas Wright yra kunigų kongregacijos prefektas Vatikane. Jis susidomėjęs likimu ir darbuote maždaug 450,000 pasaulio katalikų kunigų. Ši knyga daugiausia susidaro iš jo kalbų, pasakytų lankant įvairius Europos centrus.

Kard. Wright prabyla moderniam žmogui suprantama kalba. Jis primena, kad nuodėmė yra atsisakymas mylėti Dievą ir žmones. Pažymi, kad Bažnyčia visų pirma gyvuoja tam, kad pasipriešintų nuodėmei ir puoselėtų, ugdytų meilę. Primena Piliaus XII perspėjimą, kad gal didžiausia dabartinė nuodėmė pasaulyje yra ta, jog žmonės praranda nuodėmės nuovoką. Kard. Wright primena reikalingą kas rytą atnaujinti savo pasiryžimą pasilikti ištikimams krikščionybės idealams.

Giliai įspūdinga pavyzdžių kalba. Čia cituojamas pareiškimas Britanijos salose persekiojimo metu nužudytą jėzuito kun. D. Lewis, kuris buvo pasmerktas mirti už slapta Mišių atšavimą, išpažinčių klausymą ir sakramentų teikimą. Prieš mirtį jis pareiškė, jog 40 metų išgyveno katalikų ir katalikų mirtį: "Tegu ir visos pasaulio gėrybės man bus pasiūlytos, aš katalikybės neatsisakysiu nei per plauką..."

Šalia religinės minties, veikale keliama teisingumo, socialinės akcijos, ištikimybės klausimai. J. Pr.

Cosmos Parcels Express Corp.

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerali pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, slūstant

DOVANAS-SIUNTINIUS I LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ, UKRAINIJĄ ir t. t.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA.

TOKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių preinamomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

affiliated with PODAROGIFTS, INC.

prima užsakymus dovanų pažymėjimams, automobiliams, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo transistoriams, magnetofonams (tape recorders) ir daug kitoms dalykams, taip pat BUTAMS savo giminėms ir draugams gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

488 MADISON AVENUE

(tarp 51 ir 52 g-vės)

Floor 21st

NEW YORK, N. Y. 10022

Tel.: (212) 758-1150/1

SKYRIA I:

NEW YORK, N. Y. 10003, 45 Second Avenue	Tel.: AL 4-5456
NEW YORK, N. Y. 10011, 135 W. 14th Street	CH 3-2583
BOSTON, Mass. 02118, 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
BOSTON, Mass. 02127, 389 West Broadway	268-0068
BUFFALO, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
CHICAGO, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue	BR 8-6966
CHICAGO, Ill. 60608, 3333 So. Halsted Street	WA 5-2737
CLEVELAND, Ohio 44134, 5879 State Road	884-1738
IRVINGTON, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue	ES 2-4985
GRAND RAPIDS, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N. W.	GL 8-2256
HAMTRAMCK, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Ave.	365-5255
HARTFORD, Conn. 06114, 200 Franklin Avenue	246-9473
LAKEWOOD, N. J. 08701, 241 Fourth St.	FO 3-8569
LOS ANGELES, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
NEW HAVEN, Conn. 06511, 1329 Boulevard	LO 2-1446
NEWARK, N. J. 07106, 698 Sanford Avenue	373-8783
PASSAIC, N. J., 176 Market Street	GR 2-6387
PATERSON, N. J. 07505 — 60 Broadway	Tel. 345-2028
PHILADELPHIA, Pa. 19122, 1214 N. 5th St.	Tel. PO 3-4818
PHILADELPHIA, Pa. 19141 — 4925 Old York Rd.	Tel. GL 5-9588
PITTSBURGH, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif. 94115, 2076 Sutter Street	FI 6-1571
WATERBURY, Conn., 905 Bank Street	PL 6-6766
WARREN, Mich. 48092, 29200 De Quindre, 1/2 Block North of 12 Mile Road	Tel. 751-6760/1
WOODHAVEN, N. Y. 11421, 94-08 Jamaica Ave.	Tel. 441-4712
WORCESTER, Mass. 01610, 144 Millbury Street	SW 8-2868
YOUNGSTOWN, Ohio 44503, 309 W. Federal Street	RI 3-0440
IRVINGTON, N. J. 07111, 1082 Springfield Avenue	374-6446

Filmų įvairumai

Įsipareigojimas aukščiausiam idealizmui

STASE SEMENIENE

Scenoje "Man of La Mancha" buvo vientisinis pilnas veiksmo muzikinis spektaklis. Ten poetas-dramaturgas Cervantes, ispanų inkvizicijos įmestas į kalėjimą už heroziją, atsigauna nuo kalinimų užpuolimo, improvizuojamas jiems scenos veikala apie kvailiojantį seną vyrą, kuris įsivaizduoja esąs riteris, svajojantis apie negalimą svajonę. Scenos veiklas improvizuojamas kalėjime, o veiksmas plaukia lygiai nuo realybės į fantaziją ir vėl atgal, kaliniams įsijungiant į pagrindinius ir šalutinius vaidmenis.

Naujojo filmo "MAN OF LA MANCHA" versijoj fantazija ir realybė griebama gabalais ir nebėra lygumo. Vienintelis jungiantis siūlas yra Peter O'Toole puikioje trijuose vaidyboje, kaip Cervantes senasis vyras ir Don Kichotas de la Mancha.

1959 m. televizijoje pasirodė specialus veikla "I, Don Quixote", laimėdamas keletą premijų ir pagyrimų.

1965 m., su muzikos ir lyrikos priedais, veikalo antraštė buvo pakeista į "Man of La Mancha", veiklas pastatytas Broadway scenoje, sukurdamas teatrinę istoriją.

Dar šešerius metams praslinkus, ekrane pasirodė filmas tuo pačiu vardu.

Visi suminėti bandymai turi dvejat bendrų dalykų: pagrindinis charakteris yra dvilypė asmenybė, vardu Cervantes — Don Kichotas, o jų visų autorius — Dale Wasserman.

Kas gi buvo Miguel de Cervantes y Saavedra? Pirmąjį pusšimtmečiui praėjus, jo gyvenimo

audins buvo išauštas iš nepasisekimų ir nelaimių.

Tada, kai jau jis buvo per 50 metų slenkstį peržengęs, nepaprastai neturtingas, silpnos sveikatos ir regėjimui apstemtas, jis pradėjo rašyti knygą, kuri, jis tikėjosi, atneš jam palengvėjimą senatvėje.

Galutinė jo ironija buvo ta, kad jo svajonė neišsipildė. Pirmasis "Don Kichoto" tomas, išleistas 1605 m., atnešė jam garbę, bet mažai lėšų. Antrasis tomas, išspausdintas po dešimties metų, užtikrino jo literatūrinį nemirtingumą, be jo žemiškas gyvenimas būtų jau beveik baigtas. Jis mirė 1616 m., dešimt dienų vėliau už Shakespearą. O to ispanų tautinės literatūros genijaus — Cervantes, su kūruojo savo nepalankiamu Dor Kichoto Vakarų Europos prozinomana, net kapo vieta nėra žinoma.

Scenos veikale žiūrovai nukeliami į Ispanijos lygumas, o filme — į Italijos, kur filmas buvo susuktas.

Scenoje yra keletas nepamirštamų dainų: "Dulcinea" ir "Negalima svajonė". Filme dainavimas žemiau kritikos, žvaigždžių balsai be melodijų, su užkimusiu atspalviu. O jau šokių kaip ir visai nėra. Tačiau, bet kokį "muzikalumą" tenka filme pamiršti ir kreipti dėmesį į turinį, kuris yra sentimentalus, bet sąžiningai atpasakotas. Labai laisvai perduotas iš Miguel de Cervantes meistriško romano, pasakojimas yra apie žmogaus nusistatymą kelti smakrą aukštyn, net jei kartais ir pametė savo galą kažkur dešygyse. Tai kalba apie žmogaus troškimą švelnios lyrikos

palietimo, apie kintamumą — apie teatrą. O Arthur Hiller visa tai pastatė ir surežisavo tinkamai teatrališkai.

Tačiau ne visi nuopelnai skiriam Hilleriui, kurio režisūra yra dažnai dar mažiau imponuojanti, kaip buvo "Love Story", bet daugiau Luciano Damianiui už blaivias dekoracijas ir kostiumus. Jo kalėjimo dekoracijos yra pragaros vizija. Viskas padaryta pilkų ir rudų atspalvių, žemiška, bet neblūtinai blanku.

Charakteriai šiame filme atrodo tikri, ypač pagrindiniai, ir taip jie tų savo alkį į nepasiekiamas svajones atvaizduoja taipgi tikrai, kas ir sudaro visą esmę.

Peter O'Toole, Don Kichoto — Cervantes rolėje, perduoda vaidmenį tokiu nuoširdumu, parodydamas taip puikų išreiškimo būdą, kad jis pakelia savo išskirtina vaidybą ir viso filmo vertę.

Sophia Loren, nors dažnai tik smarki mergė, vargingos mergionos rolėje, išgelbėtos Kichoto garbinimo, pabaigoje imponuoja džiū įsijautimu (žiūrovams ir asaromis iššaukė, o filmui pasibaigus visi spontaniškai plojo).

Savalmė aišku, žvaigždės (nei O'Toole, nei Lozen) nemoka dainuoti, tikta James Coco, Kichoto pamiltasis Sancho Panza, turi mažą balselį.

Tokių būdu viską išsvelka turinys — melas, su rimta viltimi, kad žmonės gali, turėtų ir tikrai galvos daug geriau apie save ir viens kitą, apie visus kitus.

Ir taip parodyta daug ryžto, pasigriebus trapų pasakojimą, paversi jį rimtu, apkaišyti stipriai vaizdinio stiliumi ir tada mėginti įkinti žiūrovą, kad Don Kichotas de la Mancha iš tikrųjų "atėjo į pasaulį, stipriai auksiniu". Ar tai nesivadina alchemija? Kas iš tikrųjų yra mistinis, netikras mokslas bet šiame filme — patikimos rūšies menas. Vaikams — su tėvy pri tarimu.

RADIO MOKYKLA BERAŠČIAMS

Domininkonų respublikoje veikia misionierių Santa Marija radijo stotis, kuri jau net 45,000 beraščių išmokė skaityti. Lotynų Amerikos jėzuitai, dirbantieji švietimo srityje, buvo suvažinę susipažinti su šios stoties sėkmingu darbu.

PASITEIRAUKITE PAS MUS JEI GALVOJATE PIRKTI NAMĄ!

- ✓ Low Rates
- ✓ Minimum Expenses
- ✓ We pay 3 1/4 % on escrow accounts

6% — 2 year certificates (Min. \$5,000)
5 1/4% — 1 year certificates (Min. \$1,000)
NUOŠIMČIAI IŠMOKAMI KAS MĖNESĮ

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court, Cicero, Illinois 60650 — Phone (312) 656-6330
Open Mon. 9-5; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Closed Wed.

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO IR STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS.
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

PETKUS MARQUETTE FUNERAL HOME — TEVAS IR SŪNUS —

TRY'S MODERNISKOS KOPLYČIOS

2533 West 71st Street

Tel. 476-2345

1410 S. 50th Ave., Cicero

Townhall 3-2108-09

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.

TRY'S MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŽESNĖS VISTA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

Laidotuvių Direktorai

Trys Moderniškos Kopyčios:

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas YArds 7-1741-2

Laidotuvių Direktorai

Lietuvių Laidotuvių Direktorų Asociacijos Nariai

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNOS

2314 W. 23rd PLACE

Tel. Virglnia 7-0672

2424 W. 69th STREET

Tel. RTpebble 7-1218

11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill.

Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1138-39

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL.

Tel. OLYmpic 2-1003

SPYGLIAI IR DYGLIAI

REDAGUOJA DR. S. ALIŪNAS

TAI BUVO SENIAI

Viskas užmirštama, kas buvo seniai. Bent taip rašė kartą laikraštis, vis užuolankom sukąs į maskvinius tolius. Esą išvežimai buvo į Sibirą seniai, ir nebėra reikalo to ir kartoti. Vėžė tai vėžė, o jeigu tavęs neišvėžė, tai jau esi laimingas ir ne tik gali šokti iš džiaugsmo, bet dar ir

Žmona vyrui stiprina atmintį.

kompartmentai dėkoti, kad tave, taip sakant, užmiršo pakrauti, kaip kokius amerikinius grūdus uoste, į vagoną ir išgabenti nuo karo, nes ko gero dar karo metu būtum žuvis arba būtum turėjęs pergyventi baime ir nepritekliais. Žodžiu, Sibiras yra ir bus, pagal Maskvą ir jos mielus bendradarbius, žmonių išgelbėjimo kraštas.

Žinoma, koks jaunuolis gal to ir nemoka įvertinti, bet jei jo tėvas ar senelis būtų atsidūręs Sibiro tundrose ir jį ten pasiėmęs, tada gal liberališkas kelias būtų dar liberalesnis, nes į Maskvą keliai per Sibiro platybes yra patogesni. Jokių, taip sakant, kliūčių nebėra.

Ką gi, kas buvo seniai, reikia užmiršti. Va, dabar jau kiti laikai, ir komunistas nebėra toks blogas, pasikeitė taip, kad net žydai iš jo bėga, pirma ne taip blogai ten jautėsi. Pasikeitė ir ta prasme, kad seniau plaktuku per pakaušį užvoždavo, o dabar sau į ligoninę uždaro ir ten žmogus turi įgauti proto, suprasti, koks doras komunistas. Žodžiu, turi susilyginti su tais, kurie čia, Vakarų pasaulyje, net tokiuose proto apšvietos namuose nebuvę, panašiai galvoja apie komunistų kilnumą.

Buvo kulto laikai, dabar jau nebėra Stalino, viskas maždaug baigta, ir kilnioji partija daugelį reabilitavo, tiesiog su džiaugsmu pasakydama, kad anas žuvo kulto laikais. Taip sakant, poeto Gustaičio žodžiais, galvanizavo. Gaila, kad užmiršta, kaip ten tas asmens kultas tam ir kitam galvą nukirto. Va, kad taip pasakytų, jog kulto tėvas gražiai pastatė žmogų prie sienos ir kulkele į pakaušį suvarė Bet garbingoji kompartija kažkaip neatsimena, kaip ir čia kiti laikai, vis sakdami, kad privalome užmiršti, nes tai buvo seniai.

Labiausiai nori visa tai užmiršti, kadangi jis taip seniau rašė, Alseika. Baisiai jam nemalonu, kai primenam jo reikšminius žodelius iš Vokietijos ir iš kitur, kur jis rašė, jog ponas Brežnevas galvėse kapoja. Na, labai būtų malonu, kad užmirštų visi, kai rašė, kad Kremliu

tikslas sunaikinti pabaltiečius. Bet Kremlius to neatsimena, nes juk ir pats Leninas liepė užmiršti ne tik tuos, kurie jam į barzdelę spiovė, bet ir paraką po nosim kišo, liepė užmiršti ir su kapitalistais prekiauti. Tą puikiai komunistai atsimena, pas tuos biauurybes kapitalistus pirkdami grūdus ir supuvusiame kapitalistiniame pasaulyje ieškodami ne tarybinio, o gero sviesto.

Nebedainuosim, o varge, varge, kai kraštą valdo Maskva geroji, kada Brežnevas žmogų apžergia ir į komunos aukštumas joja. O kas to neatsimena, tegu vyksta tenai ir pabando, kaip smagu partiją į aukštumas nešti, per šonus paplakamam, kad neužmirštum partijos gėrio, o kai kojas pakratysi, žinosi, kad partija gailestinga ir gali tave reabilituoti.

"Tiesa" nusistebėjo, kad mes nesupratom, jog žinia apie Puntuko paminklo perkėlimą kiton vieton yra juokas. Bet jei partija sugeba prieš keturiasdešimt

PATARIMAS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

R. KISIELIUS

Per kiekvieną parengimą veiksniai kreipiasi į jaunimą: "Staciai tarant, prakeikimas, kur yra tas mūs jaunimas?"

Kad jaunimas jų negirdi, baisiai ima jie į širdį: "Gerbiame, velnias daros, grosim himną ant gitaros..."

Kad Bendruomenėn jie stotų, kiubus stegsime barzdotų.

metų nukirstas Putnos ar Ubo-reičiaus galvas pridėti, reabilituoti, tai visagalinčiai kompartijai, Lenino jėgų pasiėjus, toki Puntuką kur nuvežti vien tik juokai. Ko juk negali šlovingoji kompartija, sėjanti kviečius krašte, kur laisvai alsuoja žmogus, o juos piaunanti supuvusių Vakaruos T. A.

Du apie muziką

"...Žmogus pradeda filosofuoti ir smulku groti, tik būdamas sotus ir pailsėjęs".

Inž. J. Rimkevičius
"Draugas" gegužės 10 d.

"Myliu muziką. Smagu po sunkios dienos atsisėsti prie pianino ir paskambinti Mozarto, Chopino kūrinius. Nuramina nervus

Illinois univ. studentė
"Draugas" gegužės 10 d.

SIENOS IR BARNIAI

Nėra tokių sienų, pro kurias neprasiskverbti šeimyniniai barniai.

Vestuvių apeigos Kr. Done-laičio aukštesniosios mokyklos V-sios klasės mokinių rašomajame

— Pirmąs reikalingas, kad pirkty vyrą vesti merginą.

— Vestuvės yra, kai jauna mergina veda vyrą.

— Jaunasis yra vyras, kuris teka už merginos.

— Seniau vyras jodavo ant arklio per kaimą ir rėkdavo, o dabar paštu išsiunčia pakvietimus į vestuves.

— Anyta yra moteris, kuri jau nebe jaunoji...

— Pirmą norėdavo pakarti, nes ženatvė neatrodė tokia gera, kaip jis buvo sakęs.

— Mergvakario apeigos buvo liūdnos, bet tikrai mergina džiaugdavosi, kad išteka, tik pasirodyti nenorėjo.

— Vestuvių papročiai pasižymėjo dainomis ir nugarimu.

Menas ir gyvenimas

Konkursai ir rankraščiai

"Buvo tai jaunimui skirto literatūrinio veikalo vertintojų komisijos darbas. Ne kažin kaip patraukli pareiga žerglioti per storus, primirkusius kaip kempės ir dargi neaiškaus vandens rankraščius".

Meno parodoj

Yra parodų, į kurias įėjus jautiesi, tarytum būtimei sustojęs prie padžiautų prakaituotų marškinų. Taip regimai žmogelio vargta, kaista".

Vyta. Jonynas

NUOSIRDUS PRISIPAŽINIMAS

"Atrodo, kad Dievas taip jau mus apdovanojo neblogu protu ir atkaklumu, bet gero skonio ir meninio genijaus, atrodo, davė šykščiai".

Dr. St. Gostautas

APIE POEZIJĄ

"Už eilėraščių įaimėjus 500 dolerių, B. Railos žodžiais, galima "išdidžiai papūsti uodegą". Bet ir pro "papūstą uodegą" matyti, kad ir už gerą "kainą" sunku sulaukti geros patriotinės poezijos".

Dr. J. Girmius

MILIJONIERIŲ BALIJEJE

"Tenai buvo suruoštas tikras rautas. Lobsteriai išdėstyti plačiuose staluose. Pilna šrimpsų, pačių didžiųjų, įvairių rūšių gėrimai. Įvairiausi pyragaičiai, vaisiai, daržovės, spiginta duona, bulskutės ir t. t. Viskas patarnaujama besilankančių kelnėrių

Vienas mano kolega, kiek telpa prisivalgęs lobsterių, šrimpsų, su saiku gėręs norimojo, tarė: "Eisiu link namų, nes daugiau valgyti negaliu".

Vaišėse dalyvavo daug bankininkų. Susipažinau su DuPont įmonės vienu atstovu. Jis atvyko ieškoti mažų indėlininkų. Maži, jo nuomone, bent milijono dolerių vertės. Išskirtinai daug buvo japonų bankininkų, didžiųjų Japonijos bankų atstovų".

Algirdas Gustaitis,
"Naujienos", 1973. V. 2.

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

— Dr. M. Anyas atsako žurn. V. Bakūniui:

"...p. Bakūnas sielojasi, kad p. Škirpa iki šiol nėra atspausdinęs veikalo apie Klaipėdą, pažymint pinigų trūkumą. Būtų labai malonu, kad p. Bakūnas suorganizuotų kokį 1,000 dolerių išlaidoms padengti. Manau, kad jam greit atsidarys akys, kai kreipsis į tautiečius pinigų reikalui".

"Naujienos" 1973. V. 5.

Lietuvių dailininkų sąjungos parodai Chicagoje besirušiant. Paveikslas bus realistinis, bet iš skrybėlaitės natūralistinių gelių liks tik abstraktas.

Privatūs Vandens Vartai

Pirmadienį suskamba telefonas. Atbėgu iš daržo.

— Brangioji, ką daryti? Man pasipiršo 85 metų jaunikaitis. Ar tekėti, ar laukt turtingesnio? — Kaip nori, taip daryk. Svetimas katinas įsoko į daržą, bėgu išvyti, — padėdu ragelį.

Po kokios valandos vėl suskamba telefonas.

— Žinai, Onute, Jonas, palaidojęs žmoną, nuėjo tiesiai į našliukų klubo vakaruškas. Dar žmonai gyvai esant, jau jis man buvo pasižadėjęs. Tai biauurybės neištikimumas.

— Nenusimink, paskambink jam, gal susigražinsi į tikrą kelią, — pamokau.

Valgant pietus, vėl suskamba. Pakeliu ragelį.

— Alio, sesute, seniai tave mačiau. Norėčiau susitikti, — kalba vyras silpnu balsu, lyg tik grįžęs iš ligoninės.

— Ar tu dar gyvas? — aš nustebau. — Tavo žmona iškėlė už kito, tik atvažiavusio iš Arabijos.

— Ai, ai, netikėjau, kad taip

— El, nešauk, čia skrenda ant šluotos tautinių šokių kritikė.

GAUSIAI LANKĖ PASKAITAS

Vokietijoje buvo labai populiarios istorijos profesoriaus paskaitos. Profesorius turėjo fizinį trūkumą, buvo mažo ūgio ir kuprotas.

Medicinos daktaras, pirmą kartą susitikęs su juo, netaktiškai paklausė:

— Tai jūs esate tas garsusis profesorius?! Aš įsivaizdavau, kad jūs labai gražus, nes ne tik studentai, bet damos ir karininkai veržiasi klausyti jūsų paskaitų.

— Iš tikrųjų, mano paskaitas mieliai lanko studentai, nes esu egzaminų komisijos narys; jaunoms merginoms vaikšto dėl studentų, o karininkai dėl merginų, — atsakė profesorius.

— Juo daugiau klausaisi kandidatų pažadų, juo labiau supranti, kodėl JAV vadinama pažadėtąja žeme.

PAVOJINGAS SOLIDARUMO MOKESČIŲ RINKIMAS

Brighton Parko (Chicago) apyl. biuletenyje rašoma: "Vienas mūsų apylinkės valdybos narys gana charakteringai išsireiškė, kad mūsų apylinkės lietuviai yra net per daug draugiški ir nuoširdūs, ir tas jam sunkina solidarumo įnašų rinkimą. Pas apsilankiusį būni širdingai priimtas ir pavaišintas. Prie aukos ir mokesčio šeimninis draugiškai prašo palmti dar ir ant "antros kojos", o grįžtant per judrią Californijos gatvę, sako, atsiranda noras pereiti į koją su dainele. Siūlo draugišką pasivašininimą daryti įvaliomis kitomis progomis, o įnašus geriau pasiųsti išdinkui."

Na, ir kas gali sakyti, kad lietuviai nesolidarūs.

MODERNAUS MENO PARODOJ

Žiūrovas, apžvelgęs pasiutusį naujoviško meno parodą, pastebėjęs ant durų užrašą "Išėjimas", pats sau mąsto: "Tai vienišas sąmoningas dalykas, kurį čia matau..."

UZIMTA

Suskambėjo telefonas. Vidas pakelia ragelį.

— Alio! Tėvelio nėra.

— Tada pakviesk mamytę, — pasigirsta ragelyje.

— Mamytė negali. Ji barasi.

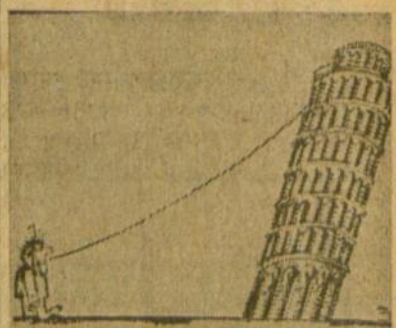
NAUJAS BERNIUKAS

Staselis su tėvu eina į gimdymo namus pamatyti broliuko. Sanitarė atneša mažylį. Ant jo rankos kabo numerėlis.

— Žiūrėk, tėveli! — sušunka Staselis, — jis visai naujas. Ir kainą dar tebekabo.

PEDAGOGIKA

Tėvas bara sūnų: — Kam tu neši pieštukus iš mokyklos, negražu imti svetimą. Ar tau dar maža tų pieštukų, kuriuos aš parnešu iš įstaigos?

Ryžtas viską nugali, jis gali ir Pizos bokštą atitiesti.

Mintys prakalboms pagerinti

— Moteris, kuri jaučiasi nuoga nepasidažiusi lūpų, yra jau seniai peržengusi trisdešimt metų.

— Prieš dvidešimt penkerius metus mes sakėme, kad nesame tokie gudrūs, kaip mūsų vaikai.

— Automobilių vagysčių sumažėjo todėl, kad ir vagis daktarai įtikino, jog pėsčiam keliauti sveikiau.

— Arklys labai juoktųsi, pamatęs, kad žmogus save mašinoj pasikinko, prisirišdamas diržais.

— Rūgusis pienas turi nepakeičiamą charakterį, jis visada surūgęs.

— Sklerozė bejėgė išbraukti iš žmogaus atminties jo nuopelnus.

— Opera yra tokia veikla, kurioj vaidintojas, gavęs peilio smūgį į nugarą, užuot kraujavęs, dainuoja.

— Pinigai, tai kaip šešių pojųčių kombinacija. Jūs negalite tų penkių pojųčių išpildyti be šešto vieno — pinigų.